

KÜRESELLEŞMENİN EĞİTİME YANSIMALARI VE KÜRESELLEŐMENİNİN ÖĞRETMENLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

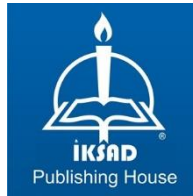
Ömer COŐKUN

KÜRESELLEŞMENİN EĞİTİME YANSIMALARI VE KÜRESELLEŐMENİNİN ÖĞRETMENLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ömer COŐKUN¹

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14095527>

¹ Raci Alkır Güzel Sanatlar Lisesi Erzurum/Türkiye, Omercoskun2082@gmail.com,
ORCID ID 0000-0002-7995-2615

Copyright © 2024 by iksad publishing house
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or
transmitted in any form or by
any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical
methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of
brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses
permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social
Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TÜRKİYE TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.
Iksad Publications – 2024©

ISBN: 978-625-367-924-8

Cover Design: İbrahim KAYA

November / 2024

Ankara / Türkiye

Size = 16x24 cm

ÖNSÖZ

İnsanlık, küreselleşme tarihine en güçlü diyalog, iş birliği ve bağımlılık içine girmiştir. Kişiler, kuruluşlar ve ülkeler bu sürecin koşullarına ve etkisine tabidir. Küreselleşme büyük bir dünya gücü haline gelmiştir. Bu süreç insanların düşünce, davranış ve yaşam biçimlerini belirler, etkiler ve yönlendirir. Küreselleşme, teknoloji, finans, bilgi teknolojisi ve iletişim yoluyla yaşamı belirlemenin anahtarıdır. İletişim ve bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesi ve yaygınlaşması, bilgiye erişim ve aktarım kolaylığı, bilgi, dijitalleşmenin dahil edilmesi ve küresel dönüşümün başarılması, insanlığı geliştirmiş ve daha erişilebilir hale getirmiştir. Dünya uluslarının ekonomik olarak bütünleşmesi ile siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlar statükoyu ve küreselleşmenin etkisini almıştır.

Ülkelerin ekonomik, siyasi ve kültürel kalkınmalarının eğitim sisteminin güçlendirilmesiyle mümkün olacağı alanında pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda eğitim sistemine yapılan yatırımların uzun vadede de olsa olumlu etkilerinin olduğu bilinmektedir. Toplum yararına, huzur ve mutluluk için kişisel eğitime odaklanan araştırmacılar, bireysel eğitimin nasıl olması gerektiğini düşünürler.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TABLolar LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1. BÖLÜM: GİRİŞ	13
2. BÖLÜM: KÜRESELLEŞME	15
2.1. Küreselleşme Tanımı	15
2.2. Küreselleşme Sürecinin Tarihsel Gelişimi	17
2.3. Küreselleşmenin Boyutları.....	24
2.3.1. Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu.....	24
2.3.1.1. Ticari Küreselleşme	27
2.3.1.2. Finansal Küreselleşme	28
2.3.1.3. Üretimin Küreselleşmesi.....	29
2.3.2. Küreselleşmenin Siyasi Boyutu	30
2.3.3. Küreselleşmenin Sosyo-Kültürel Boyutu	31
2.3.4. Küreselleşmeni Teknolojik Boyutu.....	32
2.3.5. Küreselleşmenin Eğitim Boyutu	33
2.4. Küreselleşmenin İdeolojisi.....	35
2.4.1. Neoliberalizm	36
2.4.2. Neokolonyalizm.....	37
2.5. Küreselleşmeye İlişkin Yaklaşımlar.....	37
2.5.1. Aşırı Küreselleşmeciler: Radikaller	38
2.5.2. Küreselleşme Karşıtları: Kuşkucular.....	38
2.5.3. Dönüşümcüler.....	39
2.6. Küreselleşme ve Eğitim	41
3. BÖLÜM: ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ	51
3.1. Öğretmenlik Mesleği	51
3.2. Öğretmenin Nitelikleri	53

3.2.1. Mesleki Nitelikler	53
3.2.2. Kişisel Nitelikler	55
3.3. Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları	56
3.4. Öğretmenlerin Mesleki Beklentileri	57
3.5. Öğretmenlik Mesleğinin Zorlukları ve Olumlu Yönleri	58
3.6. Çağımızda Değişen Eğitim Anlayışı	59
3.6.1. Günümüzde Okul ve Öğrenme Ortamları	60
3.6.2. Değişim İçinde Öğrenci Rolü.....	61
3.6.3. Değişim İçinde Öğretmen Rolü.....	62
3.7. 21. Yüzyıl Öğretmeni.....	63
4. BÖLÜM: YÖNTEM.....	66
4.1. Araştırma Modeli	66
4.2. Evren/Örnekleme	66
4.3. Veri Toplama Araçları	66
5. BÖLÜM: BULGULAR.....	67
5.1. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Görüşleri	67
5.1. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Görüşleri	79
SONUÇ.....	92
KAYNAKÇA	99

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Küreselleşmenin Kavramsallaştırılması: Üç Eğilim	40
Tablo 2. Çalışılan Kurum Türü.....	67
Tablo 3. Branş	67
Tablo 4. Cinsiyet	67
Tablo 5. Yaş	68
Tablo 6. Kıdem.....	68
Tablo 7. Mezuniyet Durumları	68
Tablo 8. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	69
Tablo 9. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	69
Tablo 10. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	70
Tablo 11. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	70
Tablo 12. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	71
Tablo 13. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	71
Tablo 14. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	72
Tablo 15. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	72

Tablo 16. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	73
Tablo 17. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Branşınızla İlgili Yazıları Okuyacak Düzeyde Bir Yabancı Dil Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	73
Tablo 18. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Herhangi Bir Eğitim Sendikasına Üye Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	74
Tablo 19.Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Herhangi Bir Uluslararası Örgütlenme İçinde Yer Alıyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	74
Tablo 20. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Avrupa Birliği (AB)'Nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanakları Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	74
Tablo 21. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin AB'nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanaklardan Yararlanmak İster Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	75
Tablo 22. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Şimdiye Kadar AB Eğitim Programları Çerçevesinde Yürütülen Projelerde Yer Aldınız mı? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	75
Tablo 23. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Öğrencilerinizi Yurt Dışı Projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius Vb.) Yer Almaları İçin Teşvik Ediyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	75
Tablo 24. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin AB'ye Uyum Sürecine Yönelik Uygulamaların Türkiye'nin Küresel Dünyaya Entegre Olabilmesi İçin Bir Fırsat Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	76
Tablo 25. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küresel Bir Salgın Olan Covid - 19'un Eğitime Getirdiği Yenilikleri/ Farklılıkları Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	76
Tablo 26. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Bir Öğretmenin Aynı Anda Yüzlerce Öğrenciye Aynı Dersi Anlatmasını Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	77

Tablo 27. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Pandemi Koşullarında Verilen Uzaktan Eğitimlerde De Öğretmenlerin Aynı Kaynaktan Beslenmelerini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	77
Tablo 28. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşmenin Etkisiyle Verilen Eğitimlerde Milletleri Millet Yapan Unsurların Ortadan Kalktığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	78
Tablo 29. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşmenin Ortak Değerlere Etkisini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	78
Tablo 30. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Covid -19 Salgını İle Birlikte Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Önem Kazanmakta Ve Bu Alandaki Etkinliklerin Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	78
Tablo 31. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşme Sürecinde Öğretmenlerin Rehberliğinde Öğrencilerin Derslerde Etkinliğini Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	79
Tablo 32. Çalışılan Kurum Türü.....	79
Tablo 33. Branş	80
Tablo 34. Cinsiyet	80
Tablo 35. Yaş	80
Tablo 36. Kıdem.....	81
Tablo 37. Mezuniyet Durumları	81
Tablo 38. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	81
Tablo 39. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	82

Tablo 40. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	82
Tablo 41. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı	83
Tablo 42. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	83
Tablo 43. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	84
Tablo 44. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	84
Tablo 45. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	85
Tablo 46. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı	85
Tablo 47. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Branşınızla İlgili Yazıları Okuyacak Düzeyde Bir Yabancı Dil Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	86
Tablo 48. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Herhangi Bir Eğitim Sendikasına Üye Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar.....	86
Tablo 49.Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Herhangi Bir Uluslararası Örgütlenme İçinde Yer Alıyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	86
Tablo 50. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Avrupa Birliği (AB)'Nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanakları Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	87
Tablo 51. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin AB'nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanaklardan Yararlanmak İster Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	87

Tablo 52. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Şimdiye Kadar AB Eğitim Programları Çerçevesinde Yürütülen Projelerde Yer Aldınız Mı? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	87
Tablo 53. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Öğrencilerinizi Yurt Dışı Projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius Vb.) Yer Almaları İçin Teşvik Ediyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	88
Tablo 54. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin AB'ye Uyum Sürecine Yönelik Uygulamaların Türkiye'nin Küresel Dünyaya Entegre Olabilmesi İçin Bir Fırsat Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	88
Tablo 55. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küresel Bir Salgın Olan Covid -19'un Eğitime Getirdiği Yenilikleri/ Farklılıkları Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	89
Tablo 56. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Bir Öğretmenin Aynı Anda Yüzlerce Öğrenciye Aynı Dersi Anlatmasını Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	89
Tablo 57. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Pandemi Koşullarında Verilen Uzaktan Eğitimlerde De Öğretmenlerin Aynı Kaynaktan Beslenmelerini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	89
Tablo 58. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşmenin Etkisiyle Verilen Eğitimlerde Milletleri Millet Yapan Unsurların Ortadan Kalktığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	90
Tablo 59. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşmenin Ortak Değerlere Etkisini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	90
Tablo 60. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Covid -19 Salgını İle Birlikte Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Önem Kazanmakta Ve Bu Alandaki Etkinliklerin Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	91

Tablo 61. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşme Sürecinde Öğretmenlerin Rehberliğinde Öğrencilerin Derslerde Etkinliğini Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar	91
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Sanayi Devriminin Evreleri	23
Şekil 2.Küreselleşme Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki	26

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Ülkenin ekonomik gelişimi ile kişisel eğitim düzeyi arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Ülkenin ekonomik kalkınmasının ülke insanının “sürekli ve daha iyi eğitimine” bağlı olduğunu savunmaktadır. Bireylere kaliteli eğitim verebilmek ancak o ülkenin eğitim kurumları ve öğretmenlerinin sorumluluklarını kalıcı olarak yerine getirebilmeleri ile mümkün olacaktır. Günümüzde pek çok ülke eğitim sistemlerinin etkinliğine şüpheyle bakmakta ve gelecek için ihtiyati tedbirler almaya çalışmaktadır.

Öğrenciler okul ortamında, öğretmenlerin gözetimi ve koruması altında donanımlıdırlar. Çocuğun beyninde sözde okul ortamı ve öğretmenin zihni çok önemli bir alanı oluşturur. Bu bağlamda, öğretmenlerin ruhsal ve duygusal esenliğine daha fazla sorumluluk yüklenmiştir. Bu sorumluluğun bilincine vararak suçlu olabilen öğretmenlerin diğerlerinden daha etkili olduğu ve daha başarılı öğrenciler yetiştirebileceği düşünülmektedir.

Çağımızda teknolojik gelişmeler ve değişimler hızla gerçekleşmektedir. Öğrenciler, akıllı telefonlar, tabletler veya bilgisayarlar üzerinden internet bağlantısının olduğu her ortamda bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabilirler. Ancak genel olarak vizyon, öğretmenlerin öğrencilere bilgiyi aktarmaktan ziyade doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını, nasıl kullanılacağını ve nasıl bilgiye, doğru bilgiye ve sorgulanabilir bilim sorularına dönüştürülebileceğini öğretmesi gerektiğini belirtmektedir.

Öğretmenlerin niteliğini artırmak için sadece öğretmenlik mesleğine seçilecek öğrenci tipine değil, geleceğin öğretmenlerini yetiştirecek nitelikli ve özverili eğitimcilere sahip olunmasına da özen gösterilmelidir. Bir öğretmen adayı, yalnızca bilgi vererek değil, aynı zamanda sunacağı konudaki en son gelişmeleri yansıtarak da işini gönüllü olarak seçmelidir. Günümüzde bilim ve teknolojideki gelişmeler sonucunda eğitim sisteminin iyileştirilmesi ve

dönüştürülmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Ancak ekonomiyi ve demokrasiyi önemseyen eğitim ihtiyacı, bireysel ve ulusal değerlerin küresel bir değer içinde geliştirilmesi ihtiyacı bunlardan sadece birkaçıdır. Bu gereksinimler doğrultusunda düşünme yeteneği yüksek, kendini ifade edebilen, iletişim kurabilen ve ticari niteliklere sahip vatandaşların yetiştirilmesi gerekmektedir.

2. BÖLÜM: KÜRESELLEŞME

2.1. Küreselleşme Tanımı

Küreselleşme, endüstrinin ilk devrimi ile ortaya çıkan ve 1980'lerde tekrar tekrar yayınlanan 20. yüzyılın ikinci yarısına damgasını vuran çok yönlü bir kavramdır. Bu süreçte küreselleşme tek bir alandan ziyade ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik ve politik gibi dünyanın gelişen hemen hemen tüm bölgelerini etkisi altına almakta ve bu kavramın yorumlanması çok farklı şekillerde gerçekleşmektedir. Küreselleşme sadece bir süreç olarak değil, her şeyi kapsayan bir bütünleşme kavramı ve süreci olarak araştırılabilir (Yılmaz, 2013: 242).

Küreselleşme kavramının net ve doğru bir tanımı yoktur. Yorumlarda olumlu ve olumsuz yorumlar vardır. Bazı araştırmacılar, küreselleşmeyi, dünyayı birbirine daha çok benzeten, birbirine bağlı ve stratejik bir süreç olarak tanımlar; bazı araştırmacılar bunu, mal ve hizmetlerin satışına odaklanan ve dolayısıyla ticari veya nakit akışındaki artışa odaklanan bir “piyasa” kavramı olarak görmekte; diğerleri ise uluslararası eşitsizlik, bağımsızlığın kaybı ve uluslararası ahlak gibi çeşitli şekillerde yorumlamaktadır (Zengingönül, 2005: 89).

Bazılarına göre küreselleşme, çok uluslu şirketler tarafından kullanılan sahte bir slogandır; Bazılarına göre mal, hizmet ve finansın işçiler tarafından bile özgürce hareket etmesini sağlayarak dünyanın çehresini değiştiren, ulusal sınırları yıkan ve küresel refahı artıran bir gelişmedir. Bu olumlu görüşün yanı sıra, uluslararası sermayenin gelişmiş ülkelerde yoğunlaşması nedeniyle küreselleşmeyi bir sömürge sistemi ve hatta yeni bir isim olarak gören iktisatçıların sayısı azalmamaktadır (Boratav ve Akyüz, 2002: 13).

Yerel olarak veya başka bir ülkede, ekonomik veya başka bir şekilde meydana gelen olaylar, ülkeleri geçmişte olduğundan daha doğrudan

etkileyebilir. Küreselleşme sadece ekonomik veya politik bir süreç değildir. Küreselleşme, siyasal ve ekonomik gelişmenin etkilerinin birikmesi sonucu ortaya çıkan karmaşık bir süreçtir (Zengingönül, 2005: 88). Küreselleşme, devletin finans sektörüne az da olsa müdahale ettiği, devletin elindeki finansal araçlardan bazıları olan vergilendirme ve borçlanma gibi finansal kaynakları aksatmayacak şekilde kullandığı bir süreçtir.

Küreselleşme, ülkeler arasındaki sosyal, kültürel, politik, ekonomik, teknolojik ve politik bağların artması, uluslararası düzeyde rekabet edebilirlik, üretim verilerinin (emek, finans, ticaret, kaynaklar) ve yöntemlerin entegrasyonu, zamanın ve bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle uzay ve kültürel mal ve hizmetlerin yokluğu olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2012: 61). Küreselleşme, uluslararası ticaretin üretim, teknolojik ilerleme, açık geliştirme ve daha büyük stratejilerin uygulanmasıyla ulusal sınırların değiştirildiği, şirketlerin kurumsal rakiplerini istikrarsızlaştırmaya çalıştığı ve iç politikaların küresel pazara yönelik olduğu yeni bir küresel sistemdir.

Küreselleşme söz konusu olduğunda, dayanışma alanında toplumun bir sonucu olarak ekonomik, politik, teknolojik ve kültürel alanlarda sosyal ve kültürel değerlerin yükselmesine katkı sağlamaktadır (Ercan, 2010: 210). Küreselleşme, dünyanın geri kalanıyla aynı düzeye ulaştığı düşünülen ekonomik bir süreçtir. Küreselleşme, serbest ticaret ve üretim, finansal yönetim, ticaret ve teknolojinin gelişmesi ve dünya ticaretinin büyümesi için çalışma koşullarının dağılımını sağlamak için küresel bir birleşme olarak ortaya çıkmaktadır.

Görünen o ki, şirketler ve ülkeler dünyanın herhangi bir yerine her zamankinden daha kolay, daha hızlı ve daha ucuza ulaşabiliyor, insanlar daha kolay iletişim kurabiliyor, ulusal sınırların değeri kayboluyor, kişilik ön plana çıkıyor ve iletişim kurabiliyorlar. Sorunların topluluklar arasında ve tek bir topluluk içinde yayılma riskidir. Ayrıca süreç ilerledikçe

hızlanmaktadır (Ercan, 2010: 210).

2.2. Küreselleşme Sürecinin Tarihsel Gelişimi

Dünyanın başlangıcının tam olarak ne zaman başladığı bilinmemekle birlikte, küreselleşmeye tamamen farklı bir bakış açısı gelişmiştir. Bazı araştırmacılar küreselleşmenin ne zaman başladığını düşünseler de küreselleşmenin çok eski olduğunu savunurlar ve bazı araştırmacılar bunu son yıllarda yükselen bir ekonomik gelişme olarak tanımlarlar.

Küreselleşmenin siyasi, kültürel ve ekonomik sonuçları arttıkça, muhaliflerin yanı sıra muhaliflerin sayısı da hatırlanacak kadar azalmamaktadır. Çünkü dünya milletlerinin birleşmesi ile bazı ülkeler kayıplarını bir arada bulmaktadır (Bozkurt, 2002: 7).

Küreselleşmenin tanımından da anlaşılacağı gibi literatürde bir fikir birliği yoktur. Ancak küreselleşmenin tarihsel bir olgu olduğu da kaçınılmaz bir gerçektir. Bu nedenle, küreselleşmeyi zaman zaman uğraşmak zorunda kalmadan tarihsel bir evrim süreci olarak düşünmek iyi olacaktır. İlk insan ırkında olduğu gibi, dünyaya ilk geldiklerinde nüfus küçüktü ve yetersiz beslenme potansiyeli çok büyüktü. İnsanlar yiyeceklerini avlanarak elde ettiler. Böylece besin kaynaklarına yakın yaşayarak göç azalır (Yükçü ve Atağan, 2011: 102).

Bu insan ihtiyaçları doğrultusunda doğru beslenme, barınma, giyinme gibi ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Karşılanmayan insan ihtiyaçları ile yeni hammaddelerin ve yeni gıda kaynaklarının önceden bulunması beklenmektedir. Böylece insan sadece avcılıkla sınırlı kalmamış, doğal sistemin içinde aktif olarak yer almış ve tarım alanında üretim yapmak için çaba sarf etmiştir. İnsanlar ihtiyaçlarını daha fazla mal üreterek karşılamaya başlamışlar ve bu durumda nüfus artışına göre değiş tokuş yapmışlardır. Böylece ticaretin çıkış noktası olan mübadele şeklinde ticaret yaygınlaşmıştır

(Bozkurt, 2002: 86). Ticaretin bir sonucu olarak, farklı kültürler ve kültürler insan toplumunda farklı kültürel değişimlere maruz kalmıştır (Rodrigue, 2007).

Tarımın kurulmasıyla birlikte milletler kısa sürede köyler, kasabalar ve şehirler kurmuşlardır. Nüfus artışının bir sonucu olarak, işçiler geçimlerini sağlamak için bölünmeye başladı. Tüccarlar şehirler arasında kurdular ve ticarete başladılar. Bu ticaretin sonucunda insanlar şehirleri, ülkeleri ve hatta kıtaları birbirine bağlayan ticaret yollarının oluşmasıyla temasa geçmiş ve bu gelişmeler sonucunda bilgi ve teknoloji tanıtılmıştır.

Dünyanın ilk uluslararası ağı olan bilinen en büyük "uluslararası" ticaret yollarından biri olan İpek Yolu, 4.600 mil (6400 km) uzunluğundadır. Asya ve Avrupa'yı belli bir süre boyunca birbirine bağlamıştır. İpek Yolu üzerindeki şehirler hızla müreffeh hale gelmiştir. Tabii ki, bu iş her zaman olumlu gelişmeye elverişli değildir. Zengin ülkelere karşı tehditlere ve savaşlara neden oldu. Bunun sonucunda İpek Yolu üzerinde birçok ülke kurulmuş ve yıkılmıştır.

İpek Yolu ticaretinin kara yoluyla yapılıyor olması hem pahalı olması hem de yüklerin ağır olması işletmede zaman krizine neden olmuştur. Ticaretin sadece kara yoluyla değil, deniz yoluyla da yapılabileceğini, kısa vadede en ucuz ve en güvenli ticaretin deniz yoluyla yapılabileceğini düşünen tüccarlar, okyanuslara ticaretin ortaya çıkmasına ve Akdeniz limanlarına değer katmasına neden olmuştur. M.Ö 2. yüzyıldan M.S 15. yüzyıla kadar başarısını sürdüren kara yolu, deniz taşımacılığının gelişmesiyle önemini kaybetmeye başlamıştır (Rodrigue, 2007).

15. yüzyıla gelindiğinde, uzun ömürlü gemilerin ortaya çıkması, navigasyon sistemlerinin gelişmesi ve gemilerin verimli kullanımı ile denizcilik emekleme dönemindeydi. Bunlara ek olarak, ucuz, kolay ve güvenli bir ticaret yolu bulmak, Avrupalı tüccarlar için en popüler ticaret fırsatı olmuştur.

Zamanla deniz tüccarları ulusal destek kazandı ve bu keşiflerin birçoğunun keşfi denizcilerle başladı.

İnsanoğlu sosyal bir varlık olduğundan dolayı iletişim kurmasıyla ticaret alanında sahip olduğu sınırları zorlayarak yeni toprak arayışına girmişlerdir. Bu bağlamda küreselleşme sürecinin en önemli adımlarından biri coğrafi keşiflerdir. Yerel keşiflerle birlikte en temel insan ihtiyacı olan gıda ve hammadde çeşitliliği artmıştır. Bu bağlamda, giderek artan ticaret metasının uluslararası arenada kendini göstermeye başlamasıyla birlikte küreselleşme de yavaş yavaş kendini göstermeye başlamıştır. 15. yüzyılda Avrupa ülkeleri, maddi kaynak sıkıntısı çekmeyen Sanayi Devrimi nedeniyle daha fazla üretmiş ve kısa sürede dünyanın her yerine götürmüştür. Avrupa dışında kalan ülkelerde, ticari akışın verimsiz kullanımı ve iç sorunlar nedeniyle kalkınma ertelendi. Sanayi ekonomisini etkin kullanan Avrupa Birliği'ne bağlı ülkeler halen zenginken, küreselleşmeye ayak uyduramayan bazı ülkeler diğer ülkelere göre daha geride ve daha yoksul durumdadır (İren, 2019: 9).

Coğrafi keşifler sonucunda Amerika başta olmak üzere birçok yer sömürgeleştirildi. Sömürgecilik nedeniyle Avrupalı iş insanları üretim verilerini elde etmelerini çok kolaylaştırdı. Örneğin Amerika kıtası doğal kaynaklar açısından en zengin ülkedir, bu durumda üretime katkı sağlamak için kullanılacak en ucuz ürünleri bulmak için Avrupa ülkeleri de sömürgeci faaliyetlere esir olmuş ve pazarlar kurulmuştur. Bu insanlar, düşük gelirli işçiler olarak kullanılmak üzere satın alınan ve satılan mallara dönüştürüldü (Rodrigue, 2007).

Coğrafi keşiflerle başlayan, sömürgeciliği sürdüren ve devlet destekli tekeller tarafından finanse edilen yüksek kârlar sonucunda çok para kazandı ve bu bağış Avrupa'ya akmıştır. Özellikle kolonyal Avrupa ülkelerinde bu sermaye koleksiyonu birçok değişikliği de beraberinde getirdi. Kapitalizasyon

yatırımın önünü açmış, tarımdan sanayiye birçok alanda yatırımlar yapılmış, birçok sektörde teknolojik gelişmeler yaşanmıştır (Torun, 2003: 154).

15. yüzyıla gelindiğinde, dünyanın çeşitli yerlerindeki coğrafi keşifler ve keşifler, küresel keşif potansiyelini artırmış ve 15. ve 16. yüzyıllardan sonra sömürgeci ve ticari çabalar yoğunlaşmıştır. 17. yüzyıl, yeni bir küreselleşme çağının başlangıcı olmuştur. Ekonomi açısından 18. yüzyılda kapitalizmin gelişmesi, dünya ticaretinin artmasıyla küreselleşme büyümeye devam etmiştir (Özer, 2009: 31).

Modern dünya entegrasyonu, İngiltere'nin 19. yüzyılda dünyaya sattığı bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. 19. yüzyılda emperyalist güçlerin sayısı artmış ve sömürgeci güçler oluşmuştur. Hızlanan küreselleşme Sanayi Devrimi ile başlamıştır (Ersoy, 2002: 35).

Thomas Friedman, dünya milletlerini üç kısma ayırmıştır. Bunlardan birincisi küreselleşme zamanı 1.0, ikincisi küreselleşme 2.0 ve üçüncüsü küreselleşme 3.0. Genose araştırmacısı Christopher Columbus'un ilk ticareti başlattığı 1492 ile 18. yüzyıl arasındaki döneme küreselleşme zamanı 1.0 denir. Bu dönemin en belirgin özelliği peteklerin kas gücü olmasına rağmen sezon sonunda buharın bulunmasıyla buhar enerjisine evrilmiştir. 18. yüzyıldan 20. yüzyılın sonuna kadar olan döneme küreselleşme 2.0 zamanı denir. Bu çağın öne çıkan bir özelliği, itici gücünün uluslararası şirketlerden oluşmasıdır. Thomas'a göre küreselleşmenin son aşaması 2000'li yıllardan günümüze kadar olan dönemdir. Bu döneme 3.0 küreselleşme dönemi denir. Küreselleşme ve bilgisayar teknolojisi bu çağın belirleyici bileşenleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Adıgüzel, 2011: 69).

Tarımsal değişimden üretim ve üretimde artış olmuş ancak bu üretim sınırlı kalmıştır. Verimlilik artışı esas olarak üretim faaliyetinin bölünmesiyle sağlansa da üretim büyük ölçüde kas gücüne bağlıydı. Sömürgeciliğin kas

gücüne duyulan ihtiyaç nedeniyle geliştiği söylenebilir. Kas bazlı üretim sadece insan enerjisi ile değil, hayvan, su ve hava enerjisi ile de üretilse de insan faaliyeti hala üretimin merkezindeydi. 18. yüzyılda yeni teknolojilerin gelişmesiyle birlikte yeni bir ekonomik sistem oluşmuş ve bu dönemde sanayi devrimi başlamıştır.

Rostow'a göre sanayi devrimini hızlandıran üç gücün aynı anda bütünlüşmesi, sanayi devrimini başlatmıştır. Bunlar;

a. Merkantilizm

a.1. Merkezi hükümetlerin küçük kapalı pazarları ortadan kaldırması

a.2. Barut, gemi ve askeri üniformalar gibi askeri sanayinin teşvik edilmesi

a.3. Döviz için ticaretin teşvik edilmesi

a.4. Modern bilimlerin devletleri güçlendirebileceğine dair inançlar

b. Ticari Devrim

b.1. Ticaretten sanayiye kayan müteşebbisler

b.2. Ticaret tarafından canlandırılmış bir sanayileşme

b.3. Kent nüfusunun artmasıyla yeni teknolojilerin yayılması

c. Bilimsel Devrim

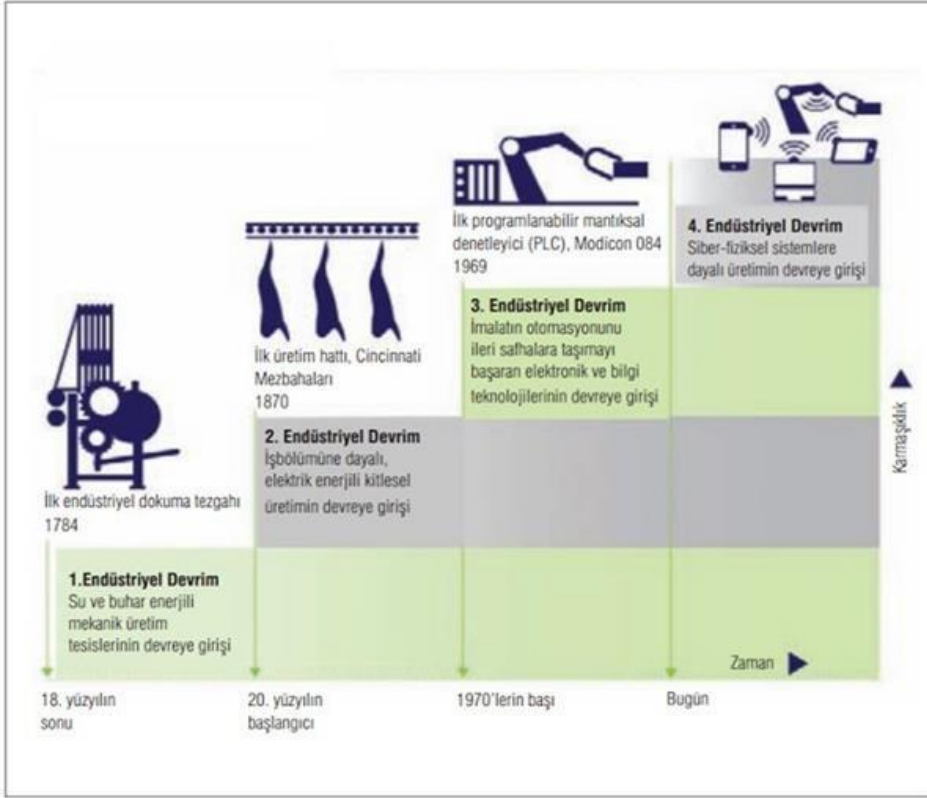
c.1. Felsefe (Doğa kanunlarını anlama, tahmin etme ve kullanma fikri)

c.2. Bilim adamlarının alet yapmak için ustalarla birlikte çalışması

c.3. Bilim adamlarının iş adamlarıyla birlikte çalışmaya başlaması

Sanayi devrimin hazırlayıcısı konumunda bulunan icatlar kronolojik olarak Şu şekilde sıralanabilirler;

- 1654 Otto von Guericke Vakum makinasının icadı,
- 1690 Denis Papin ilkel buhar aletinin icadı,
- 1764 James Hargraves çıkırığın(iplik eğirme makinası) icadı,
- 1769 James Watt buhar Makinesinin icadı,
- 1779 Samuel Crompton dokuma tezgâhının icadı,
- 1789 Henry, demiri saflaştırmayı başarmıştır.
- Sanayi devrimi denilince devrim kelimesine baktığımızda, ani ve ivedi bir olay olarak görülse de sanayi devrimini bir bütün olarak düşünmek mümkündür. Her devrim, bir sonraki devrimin başlangıcı ve ondan önceki devrimin sonucuydu. Endüstriyel değişimin aşamalarına bakmak daha iyidir.

Şekil 1. Sanayi Devriminin Evreleri (Taş, 2018: 4).

Tarımdan endüstriyel değişime geçiş her zaman hızlı olmamıştır. 18. yüzyılın ikinci yarısından sonra İngiltere'de Buhar Motorunun icadı ile buhar ve su gücü buhar üretimine devredilmiş ve o zamana kadar mekanik üretim ve tezgahlarda el emeği ortaya çıkmıştır. Buhar makinesinin icadı ve üretime aktif katılımı ile çelik ve tekstil üretimi artan ülkelerin finans kurumları güçlendi. Aynı zamanda, demiryolu ağının hızla gelişmesiyle birlikte, iş dönüşümü devrimin yayılmasına, verimliliğin artmasına ve iş gelişimine yol açtı. Birinci devrimin ekonomik sonuçlarının yanı sıra toplumsal sonuçları da vardı. İşlerin artmasıyla birlikte işçi sendikaları ortaya çıktı ve onlara belirli haklar veren sosyalist bir bilim eğitimine yol açmıştır.

2.3. Küreselleşmenin Boyutları

Multidisipliner bir olgu olan küreselleşme, farklı bölgelerden etkilendiği ve bu alanları etkilediği için küreselleşmeyi daha iyi anlamak için farklı yaklaşımlar kullanmak mümkündür. Ölçümleri kontrol etmek en iyisidir. Küreselleşme her sektörde birbirine bağlı olarak yaşanan bir deneyim iken genel olarak; ekonomik küreselleşme, sosyo-kültürel küreselleşme, teknolojik küreselleşme ve siyasi küreselleşme olarak ayrılmaktadır.

2.3.1. Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu

Küreselleşme, kamusal yaşamın tüm yönleriyle yakından bağlantılıdır. Ancak ekonominin küreselleşmede en çok tartışılan bilimsel disiplinlerden biri olması, küreselleşmenin ekonomik ikliminin çok önemli bir kavram olduğu anlamına gelmektedir (Can ve Doğan, 2016: 59-70).

Küresel ekonomik entegrasyon, birden fazla ülkeyi etkileyerek ve birbiriyle entegre ederek tek bir pazar gibi hareket etme eylemidir. Böylece ülkeler arasındaki ilişkiler artmış ve bu da artan ticareti, iş, hizmet ve ürün alışverişini teşvik etmiştir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak, dünyadaki bireyler ve şirketler daha fazla paraya, daha fazla teknolojiye, daha az pahalı mallara ve daha geniş bir emlak piyasasına yönelmişlerdir. Malların, hizmetlerin ve finansal piyasaların entegrasyonu, uluslararası arenada üretken bir ülkede hareket sağlanması yoluyla ekonomik ulusların entegrasyonuna yol açmıştır. Bu sayede uluslararası şirketlerin doğmasına yol açmıştır. Çok uluslu şirketlerin genişlemesi ve iş bölümlerinin kurulması, uluslararası statüyü geliştirmek ve elde etmek için uluslararası ekonomik entegrasyonu kolaylaştırmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojisindeki değişimler sadece günlük yaşamda veya toplumda değil, ekonomide de önemli değişikliklere neden olmaktadır.

Üretimde verimliliği artırarak tüketiciler piyasaları kontrol etmekte, küreselleşme nedeniyle uluslararası ticaret artmakta ve finansal hareketler hızlanarak yeni mal ve hizmetler ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeni, ekonomide iletişim ve haber kullanımının yaygınlaşmasıdır.

Ünlü iktisatçılar Adam Smith ve David Ricardo, ekonomik entegrasyon ve entegrasyon konusunda kapsamlı çalışmalar yapmış olsalar da, bir anlamda küreselleşmenin ekonominin II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıktığı belirtilmektedir (Balkır, 2010: 24).

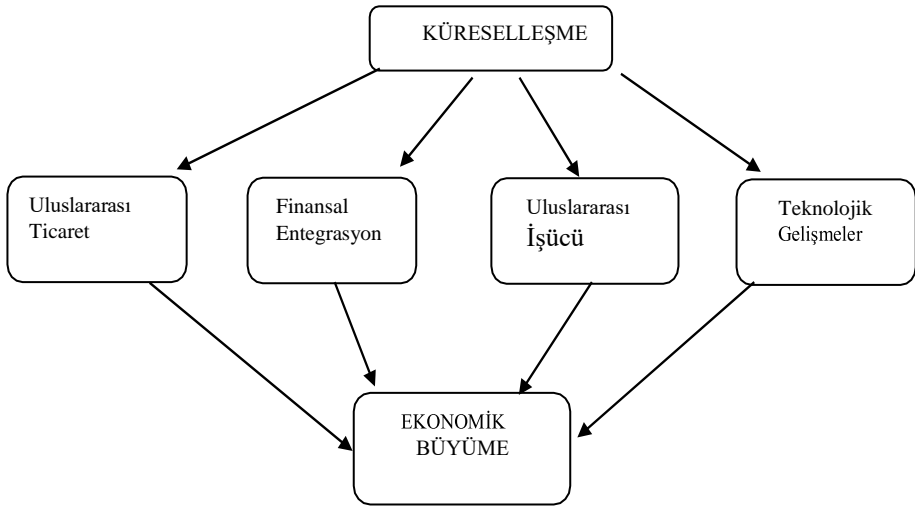
Dünyanın birleşmesinin tam olarak ne zaman gerçekleştiği bilinmemektedir. Araştırmacıların kesin ve tutarlı bir tanımı olmadığı için dünya uluslarının ekonomik entegrasyonunun ne zaman başladığı bilinmemektedir. Ancak küreselleşmeye daha yakından bakıldığında, 1980'li yıllarda daha sistemli bir şekilde kullanılmaya başlandığı ve modern dünyada öne çıktığı görülmektedir bu da devletler arası alanın daralmasına neden olmaktadır. Büyük ve ticari sistemler, uluslararası şirketler ve uluslararası kuruluşlar, 21. yüzyılın küresel ekonomik sisteminin en önemli aktörleri olarak kabul edilmektedir.

Küreselleşmenin küresel ekonomi üzerinde derin bir etkisi olmuştur. Küreselleşme büyümede önemli bir faktör olsa da yoksul bir ülke olma yolunda da bir faktör olabilir. Bu nedenle dünya milletlerinin birleşmesinde galiplerden çok kaybedenler de vardır. Küreselleşmenin hız kazandığı 1980'li yıllarda ülkeler açısından bir takım olumlu ve olumsuz sonuçları olmuştur. Küreselleşmenin her iki ülkede de hem avantajları hem de dezavantajları vardır. En büyük sorunlardan biri de kaynak dağılımındaki eşitsizliktir. Küreselleşme, her ticaret ülkesinde eşit veya tarafsız bir büyüme sağlamıyor gibi görünüyor. Bazı ülkelerin daha da büyüdüğünü ve daha fazla para kazandığını görürken, bazı ülkelerde daha az büyümeden daha kötü bir büyüme var gibi görünüyor. 1980-1996 yılları arasında küresel ekonomide 33 ülkede yıllık %3'lük bir

büyüme oranı olmasına rağmen, dünya genelinde 80 ülke için büyüme oranları açısından negatif bir büyüme olduğu görülmektedir.

Küreselleşmenin ekonomik durumunu ortaya çıkarmada kilit bir faktör, kapitalizmin çıkışıyla beraber gelen sermayedir. Sermaye, bulunduğu ülkelere bağımlı olmaktan çıkıp komşu ülkelere yayıldığında daha güçlüdür. Nakit akışı genellikle kuzeyden güneye doğru hareket eder. Bu süreçte ülkeler arasındaki gelir eşitsizliğindeki artış devam etmekte, iç ve dış borç yükü giderek artmaktadır (Sarıoğlu, 2005: 14-15).

Küreselleşmenin en büyük ekonomik faydalarından biri, ülkeler arasında artan işbirliğidir. Ticari ilişkiler ve uluslararası bağlar arttıkça, güçlü bir rekabet ortamına uyum sağlamak için uluslararası ilişkiler işbirliği içinde giderek daha önemli hale gelmiştir. 1947'de uluslararası kuruluşlarda düzenlenen bir konferansta, daha sonra iş geliştirme için Dünya Ticaret Örgütü haline gelen bir kuruluş kurarak tarifeleri, vergileri ve kotaları ortadan kaldırmayı ve azaltmayı amaçlamıştır. Böylece dünya ekonomisini dönüştürmek için inisiyatif olarak serbest ticaretin yolu açılmış ve ivme kazanmıştır (Sarıoğlu, 2005: 14-15).

Şekil 2. Küreselleşme Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki (Husain, 2000: 2).

Bu istatistikten de anlaşılacağı gibi, ekonomik büyüme, küreselleşmeden kaynaklanan teknoloji, ticaret ve işgücü sıkıntısı gibi faktörlerin sonucu olmuştur. Gelecekte küreselleşmenin etkilerini küresel ölçekte göreceğiz. Bu kanallar, resimde de görüldüğü gibi küreselleşmeden 4 farklı kanal ortaya çıkmaktadır. Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan bu alanlardaki olumlu gelişmelere paralel olarak ülkenin refah düzeyini ve ekonomik büyümesini de artırmaktadır.

2.3.1.1. Ticari Küreselleşme

Küreselleşmenin içsel bir sorunu olan ticarete küreselleşme, uluslararası ticarete konu olan mallarda küresel üretim ve ticaretteki büyüme ve gerilemeyi değerlendirmek için kullanılmaktadır. Küreselleşme, bu faktörleri ve ulusal ve uluslararası bölünmelerin güçlü bir karışımını birleştiriyor. Küresel ticaret bağlantısı, bir ülkenin ürününün toplamı dışındaki ülkelerle ticaretinin toplam ortalaması ile ölçülebilir. Bu rakam bir ülke için geçerlidir. Tüm dünya için kullandığımızda, toplam küresel ticaret, dünyadaki toplam mal ihracatının ortalama toplamı ile ölçülebilir. Bu durumda ülkenin dünya ticaretinde yerini bulmasına ve statüsünü korumasına katkıda bulunması yeterlidir.

Uluslararası şirketler genellikle gelişmiş ülkelere yatırım yapar ve yatırım yaptıkları ülkeyi geliştirerek ülke ekonomisine katkıda bulunurlar. Bu nedenle Amerika, Japonya ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerde çoğu şirket merkezi sistemlere sahiptir. Uluslararası şirketler, yatırım yaptıkları ülkenin kaynaklarını değerlendirmek ve faydasını görmek için eğitim, sağlık gibi kurumları destekler. Diğer ülkelerle ticarete ve ticaret yollarına katılacak ülkeler kendi kurumlarını seçmelidir. Ayrıca yabancı yatırımla yeni işyerleri yaratılmakta, teknoloji transferi ile üretim kapasitesi artmakta ve farklı ürünlerin üretiminin artmasıyla dışa bağımlılık azalmaktadır (Aydemir ve Kaya, 2007: 25).

Uluslararası şirketlerin birçok faydası olduğu kadar birçok riski de bulunmaktadır. Bu şirketler rekabet gücü yüksek olduğu için maliyetlerini düşürmeleri gerekiyor. Gelişmiş ülkelerde işçilik maliyetlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Çevre kirliliği ve gürültü gibi diğer çevresel zararlar üretim aşamasında meydana gelir. Çevresel bozulmaya ek olarak, daha düşük ücretli işlerde daha fazla işçi çalıştırmak, yapılan iş açısından emeğin kötüye kullanılması şirketlere finansal kayıplara neden olmaktadır. Uluslararası şirketlerin dünya çapında daha düşük maliyetle mal satmaları ve hükümetlerin vergi koymasından kaçınmaları, küçük ve orta ölçekli şirketler için haksız rekabet yaratmaktadır.

2.3.1.2. Finansal Küreselleşme

Küresel finansal entegrasyon, birçok farklı küresel pazarın yeteneklerini birleştirerek tek bir finansal pazar olma sürecidir. Bu nedenle uluslararası finansal hareketlerin kısıtlama olmaksızın tüm dünyaya yayılarak serbest dolaşımı olarak da tanımlanmaktadır. Sermaye hareketinin serbest dolaşımında, uygun fiyatlı bir alandan pahalı bir yere sermaye satmak, işletmenin kâr peşinde olmasını sağlar. Bu şekilde, finansal piyasaların ve uluslararası kuruluşların bir araya gelip kar elde etmelerinin bir yolu ve tek bir fiyatlandırma kanununun işlemleri için bir yol olarak etkin piyasa performansı sağlar. Finansal kurumların serbestleştirilmesi, şirketlerin yabancı sermaye kullanması, para biriktirmesi, fon toplaması ve büyümeyi hızlandırması için elverişli bir ortam sağlar.

Küreselleşme, diğer küreselleşme biçimlerinden daha etkilidir. Ulusların ekonomik entegrasyonunda en önemli faktör, önemli bir parçası olarak, özgür bir finansal sistemde önemli bir rol oynamıştır. Bu durum, ulusal ekonomik baskının azalmasına neden olurken, uluslararası şirketler üzerindeki etkisi arttı. Buradaki en önemli sorun finansal piyasaların reel piyasalardan ayrılmasıdır. Ayrıca az gelişmiş ülkeler, yükselen piyasalarla birleşerek sermaye, üretim kapasitesi, işgücü ve bireysel gelir gibi niteliklerini artırarak gelişmiş ülkelere

daha yakın hale gelmiş ve işlerini artırmışlardır. Bu politikanın sonucu, özgürlüğün zamanına ve enerjisine bağlı olarak ülkeden ülkeye değişmektedir. Küreselleşmenin küreselleşmesi tehditler ve fırsatlar doğurmaktadır. Örneğin sanayileşen dünya da geliştikçe bu ülkelerin özgürleşmesi onu merkez ülke haline getirmiş ve gelişmekte olan ya da gelişmekte olan ülkelere baktığımızda sermaye hareketlerinden etkilenen ülkeler bu ülkelerin sanayilerinin tam tersine denetim altında olmayan ya da finansal kuruluşlar, özgürlüğe ihtiyaç duyarlar (Aydemir ve Kaya, 2007: 25).

2.3.1.3. Üretimin Küreselleşmesi

Küresel üretim, geçmişte seri üretim şeklinde yapılan doğal üretimin, ülkelerin ulusal pazarlarda ve daha az ölçüde dış pazarlarda küresel pazarlara dönüşmesi için geliştirilmiş bir üretim biçimidir. Küresel üretim, temel ekipmanın birçok bileşenine sahiptir. Bunlar; organizasyon yapıları, yeni üretim stratejileri, yeni pazarlama stratejileri ve satış sonrası destek teknolojileridir.

Üretimin küreselleşmesinde, geçmişte yalnızca kitlesel üretim söz konusu iken, günümüzde iki farklı üretim söz konusudur. Bazı araştırmacılar; “küreselleşme sürecinde tüketici davranışlarının, sosyal değerlerin ve teknolojilerin kullanımının dünya ölçeğinde aynılaştığını” savunurken bazı araştırmacılar da, “kitle üretiminden sipariş usulü üretime, diğer bir deyişle müşteriye göre üretime geçildiğini” savunmaktadırlar (Akman, 2007: 20). Aslında üretimin sadece bir koşula bağlamak yerine hem tüketicilerin hem de firmaların neyi daha etkili faktör olduğunu belirlemek yerine her iki yaklaşımında doğru olduğu düşünülmektedir. Örneğin, bazı telefonlara baktığımızda dünya çapında önemli bazı tüketicilerin kişisel tercihlerine göre üretim yaparlarken, bazı bilgisayar yazılım Şirketleri bütün dünyadaki kullanıcılara hitap eden, dünya ürünleri üretmektedirler.

Küresel ekonomik sistem doğrultusunda küresel üretim yapan ulusların entegrasyonuna baktığımızda temel bir farklılık olarak gördüğümüz bir görüş vardır. Bu durumda küresel üretim; bir ülke firmasının bir ülkede yüksek maliyetli üretimi başka bir ülkede çok daha düşük maliyetle üretebildiği bir ortamdır. Burada bir fabrika ya da ülke küresel üretim yapıyorsa, kâr elde etmek için orta mal maliyeti, işçilik maliyetleri ve dış maliyetleri karşılamak için üretimini daha cazip gördükleri ülkelere aktarırlar.

Üretimin her adımını ulusal düzeyde değerlendirerek coğrafi çeşitlilikten kaynaklanan potansiyeli kullanabilen ve coğrafi çeşitlilikten kaynaklanan potansiyeli kullanabilen, kaynaklarını ve faaliyetlerini ulusal ölçekte yönetebilen şirketler ve herkes bunu beyan eder. İmalat sektöründe dünya çapında uluslararası şirketler olan ulusal şirketlerdir. Son zamanlarda küreselleşmenin bir sonucu olarak ekonomik bütünleşme artmış, bunun sonucunda pazar büyümesi, uluslararası ekonomik şirketlerin kurulması, pazarların kurulması, yenilikler ve ticaretin hızlı büyümesi ile sonuçlanmıştır (Akman, 2007: 20).

2.3.2. Küreselleşmenin Siyasi Boyutu

Küreselleşmenin gelişimi, küreselleşmenin küresel politik iklimini de etkilemiştir. Birincisi, dünya milletlerinin bütünleşmesi, milletleri birbirine yakınlaştırmış ve mesafe ihtiyacını ortadan kaldırmıştır. Böylece siyasi milletlerin milli bütünleşme durumu anlayışı, yerini en üst düzeydeki anlayışa bırakmıştır. Küresel siyaset anlayışı, küreselleşme yoluyla büyük bir dönüşüm geçirmiştir.

Küreselleşmenin bileşenlerinden biri olan küreselleşmenin politik düzeyinde, uluslararası sınırların ortadan kalkmasıyla ülkelerin yerini ülkeler ve uluslararası kuruluşlar almıştır. Bu nedenle siyasal ulusların entegrasyonu,

"ekonomik ve teknolojik gelişmeler nedeniyle ulusal otoritenin kademeli olarak zayıflaması ve sınırsız bir dünyanın yaratılması" olarak tanımlanmaktadır (Akman, 2007: 20).

Siyasal ulusların entegrasyonunun ortaya çıkmasıyla birlikte ulusal hükümetlerin parçalanması da ortaya çıkmıştır. Devletler artık egemenliklerini özgürce kullanamazlar. Bunun temel nedeni yeni ekonomik ve teknolojik eğilimlerdir. Bu görüşe göre, uluslararası ilişkiler, küreselleşmenin güçlendiği 1980'lerin başına kadar, ulusal ve idari temelde araştırılmıştır. Ancak ideolojik düşünceler, siyasi, ekonomik ve teknolojik gelişmeler sadece ülkelerin kendilerini değil, uluslararası ilişkileri de etkilemiştir (Aydın, 2004: 186).

Küreselleşmenin sonuçlarından biri de toplumsal olayların ulusal olmaktan çıkıp küresel bir olgu haline gelmesidir. Dolayısıyla bir ülkede meydana gelen bir olayın diğer bir ülkede etkisi çok yüksek olabilir. Böylece birçok olay ve durum ulusal bir mesele olmaktan çıkıp uluslararası bir mesele haline gelmektedir. Bu gibi olaylar şeffaflığın, hesap verebilirliğin ve siyasi katılımın artmasına neden olmuştur (Köse, 2003: 3).

2.3.3. Küreselleşmenin Sosyo-Kültürel Boyutu

İletişim alanındaki gelişmelerin bir sonucu olarak, uluslar, bireyler ve şirketler arasındaki iş birliğini artırarak, göçmenlerin farklı kültür, gelenek ve göreneklere, farklı yaşam pratiklerine sahip olmalarına rağmen, bireyler paylaşarak ve kültürel entegrasyona izin vererek aynı değeri elde edebilirler. Bu nedenle ülkeler ulusal kültür örgütlerini uluslararası örgütlere karşı koruyamamakta ve uluslararası örgütlerin katılımına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak kültürel konuların gelişmesinde konuşulan ulusal dil önemini yitirmektedir. Örneğin, uluslararası diyaloglarda konuşulan ulusal dil olduğu kadar ortak dil olarak da belirlenen İngilizce, dünyada en çok konuşulan dil haline gelmiştir. Ortak bir dilin oluşturulması uluslararası iş birliğini geliştirir.

Küreselleşmenin kültürel bağlamı, artan ve kolaylaştıran fırsatlar nedeniyle ülkeler, bireyler, gruplar ve şirketler arasındaki diyalogun arttığı ve birbirine bağımlı hale geldiği en basit ve anlaşılır şekilde açıklanabilir (Kıvılcım, 2013: 7).

Küreselleşmenin toplumsal statüsünün ve kültürünün bir diğer gelişmesi, hızlı iletişim ağının bir sonucu olarak dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen herhangi bir olayın, dünyanın birden fazla birimine bir anda yanıt bulmasıdır. Ayrıca küreselleşme, kültürel, kültürel ve kültürel bir uygulama, çok kültürlülüğün değerleri ve işlevleri ile dünya çapında ileri teknoloji ve iletişim araçlarının yanı sıra dünyaya tek kültürel miras getiren bir kültür olarak kabul edilir (Keyman, 1999: 41).

2.3.4. Küreselleşmeni Teknolojik Boyutu

Küreselleşmedeki en büyük gelişmelerden biri teknoloji olmuştur. Teknolojideki ilerlemelerin küreselleşme üzerinde derin bir etkisi olduğuna şüphe yoktur. Teknolojinin amacı, insanların ihtiyaçlarını karşılamak, verimliliği artırmak ve zamandan tasarruf etmektir.

İnsan yaşamının başlangıcından günümüze kadar insan ihtiyaçlarını karşılama isteği teknolojik gelişmelere bağlıdır. Avcıların avlarını yakalamak için yaptıkları av araçlarından modern nanoteknolojik araçlara kadar teknoloji insan ihtiyaçlarına göre yaratılmış ve geliştirilmiştir. Bu olaylar insanların hayatlarını derinden etkilemiştir. Tüm bu teknolojik gelişmeler bilimin desteğiyle yeni bir ivme kazanmış ve teknolojinin hızlanmasına katkı sağlamıştır. Örneğin geçmişte işçiler ve zanaatkarlar yeni teknolojiler ve tekniklerle uğraşırken, ileri gelenler bilimle uğraşıyorlardı. Böylece bilim ve teknoloji ilk zamanlarda, modern zamanlarda, 19. yüzyıl ve sonrasında ayrılrsa da bu iki yaklaşım birleşerek bilimsel çalışmaların, teknolojik ve daha hızlı ilerlemesini sağlamıştır (Karadal ve Türk, 2008: 59).

Küreselleşmenin teknolojik düzeyi, insan yaşam tarzlarının, geleneklerinin, kültürlerinin ve yaşamlarının birçok yönünün değişmesine ve gelişmesine yol açmıştır. Dolayısıyla teknolojinin küreselleşmeye çok büyük ve önemli bir katkısı bulunmaktadır (Karadal ve Türk, 2008: 59).

2.3.5. Küreselleşmenin Eğitim Boyutu

Bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bilgi alışverişinin artması, yeni kültürlere ve gelişmelere uyum sağlamaya yardımcı olmakta ve bilgi edinme, hediye arasından en mantıklısını seçme ve başkalarıyla paylaşma gibi becerilere sahip kişilerin yetiştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Yurdabakan, 2002: 64).

Eğitim, bir gelecek tasarımıdır. Gelecek, geçmişte bir olgu olarak, siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmelere göre planlanan ve süreçte de bunlardan etkilenen zamandır. Türkiye, içinde bulunduğu zaman diliminde “nasıl bir gelecek istendiği” konusunda keskin tartışmalar ve kararsızlıklar içindedir. Toplumdaki kararsızlık geleceğin belirsizliğinin yansımalarıdır. Toplum önünü görememektedir. Tartışma, çekişme düzeyine yükselmiştir. İktidarların AB’ye girmek için özverili politikalarına karşı halkın gönülsüzlüğü söz konusudur.

Filistin’de, ABD işgali sonrası Irak’ta, İran’da ve Türkiye’deki dinsel yükselişi Batı’nın emperyalist saldırısını görmeden açıklamak, gerçeği kavrayamamaktır. Dünya Gelecek Cemiyeti (The World Future Society) geleceğin coğrafyasını bir haritaya dönüştürmek üzere etki alanları önermiştir: Yakın gelecek (bir yıla kadar), geçmiş tarafından dikte edildiği için denetlenemez. “Yakın vadeli gelecek” (1-5 yıl arası), şimdiki eylemlerimizle kısmen denetlenebilir. “Orta vadeli gelecek” (5-20 yıl) neredeyse tamamen kontrol edilebilir ve şimdiden seçilebilir. “Uzun vadeli” geleceğin (20-50 yıl)

tohumları şimdiden atılabilir; ancak “uzak gelecek” (50 yıl sonrası) büyük ölçüde öngörülemez ve kontrol edilemez (Ross, 1995: 228).

Bu açıklamalardan sonra Türkiye’yi nasıl bir gelecek beklemektedir? Bilişim toplumu olma ve küreselleşme sürecinde Türkiye’nin durumunu ortaya koyabilmek için bazı göstergeler incelenmelidir. Bunlar rekabet edebilirlik, insanî kalkınmışlık durumu, bilgi üretme yeterliği ve gençliğin bilime verdiği önem gibi göstergeler olabilir. Dünya Ekonomik Forum’un 2007-2008 verilerine göre Türkiye küresel rekabet edebilirlik gücü bakımından 53. sırada yer almaktadır. (<http://www.gcr.weforum.org/>)

Listenin ilk sırasında ABD ve 131. sırasında da Çad bulunmaktadır. Türkiye, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) 2007-2008 verilerine göre 2005 yılında insanî kalkınma bakımından 84. sırada yer alan, başka deyişle insanî gelişmişlik bakımından orta seviyede bir ülkedir. (<http://78.136.31.142/en/statistics/>) Bunun anlamı Türkiye’nin ekonomi sıralamasında yukarılarda olmasına karşın, daha az sosyal harcama yaptığıdır. Türkiye’nin tam zamanlı araştırmacı açısından OECD ülkeleri arasındaki yeri umut verici değildir. Türkiye sondan üçüncü sırada yer almaktadır ve OECD ortalamasının çok altındadır. Çalışan her bin kişi başına 1.1 araştırmacı düşmekte ve yetersizliği göstermektedir. Aynı sıralamada en üstte yer alan Finlandiya’da çalışan bin kişiye 17.3 araştırmacı düşmektedir (OECD 2008).

Geleceğe yönelik ipucu niteliğindeki verilere bakıldığında ise genç nüfus itibarıyla ön sıralarda yer alan Türkiye, rekabet edebilirlikte gençliğin bilime ilgisi bakımından olumlu sayılabilecek bir konumdadır ve bu gösterge geleceğe güvenle bakmak için önemli bir veridir. Sıralamada Japonya’nın arkasından gelen Türkiye 30. sıradadır. Aynı sıralamada ABD, 44, İngiltere ise 61. sırada yer almaktadır (Tözüm, 2002: 165).

Türkiye'nin bilişim devrimine odaklanması gerekir. Küreselleşme, bilişim devriminin doğurgularından sadece birisidir. Küreselleşme vardır ve bu haliyle kaçınılmazdır ancak gelecekte tersinip tersinmeyeceği belli değildir. Küreselleşmenin ayaklarından biri olan finans oligarşisinin yönettiği sermayenin küreselleşmişliği tersinebilir (geri dönüşü olabilir). Finans oligarşisinin dünyaya yayılma ve tekrar belli merkezlerde toplanma özelliği hep olmuştur (Tözüm, 2002: 165). İlgili merkeze konulması gereken kavram bilişim toplumu olmaktadır.

2.4. Küreselleşmenin İdeolojisi

İyi/kötü farklı ideallere dayalı küreselleşme fikrini araştıranlar vardır. Başka bir deyişle, uluslararası siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel bağların kurulması küreselleşme kavramıdır. Bu fikir neo-liberal bir kavramdır. Diğer ülkeleri kendi egemenliğine bağlayan baskıcı bir sistem kurmaya çalışır (Şenkal, 1999: 55).

Keynesyen ve Marksist ekonomileri yeni bir liberal ekonomi ile değiştirerek devletin teknolojik değişime bağlı olarak zayıflaması küreselleşme kavramını ortaya çıkarmaktadır (Prendergast - Stewart, 1995: 13). Küreselleşme fikri, evrensel değerleri ve insan kaynaklarını ön plana çıkarmak ve toplumun çıkarlarını ilerletmek için dünya düzeni ve ekonomisinin küresel siyasete dönüşmesini sağlamaktır. Ekonomiyi güçlendirmek ve dünya siyasetinde ve kararlarında ekonomik ağırlığı değiştirmektir (Naisbit - Aburdene, 1990: 20).

Bu konseptin fikri, gelişmiş Batı/Başkent ülkelerinde üretilen geleneksel ürünleri, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde uluslararası alanda ekerek, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel çıkarlar açısından ABD'nin çıkarlarına hizmet eden bir yapı oluşturmak ve işletmektir (Sungur, 2008: 96). Dünya milletlerinin entegrasyonu ile emperyalizmin adını değiştirmek, ideolojinin

kendisinin hedefidir. Ganimetlerin yeni düzenine, gücüne, büyüklüğüne ve üstünlüğüne saygı uyandırmak, çaresizliği kabul etmektir (Boratav, 1997: 22). Dünya uluslarının birleşmesi başlı başına bir teoridir, bilgiyi ve diğer gerçekleri ortadan kaldırarak 'gerçeği'ni kontrol etmeye çalışır. Buna "küreselci gerçeği" denir.

Küreselleşme teorisinin amacı, üretim yöntemlerini, yöntemlerini ve uygulamalarını kontrol ederek, ABD ve Batı ile ittifak yoluyla siyasi ve kurumsal kararları düzenleyerek, geleneksel pratikleri bir bütün olarak yayarak, bir arada yaşayarak bir tekel oluşturmaktır. Sosyal demokrasi doğrultusunda, çoğunluk ve insan hakları vermektir. Bu süreç Amerikanlaşmıştır. Küreselleşmenin temel iradesine, ekonomik, siyasi ve kültürel kimliğine bakıldığında ideolojisi hakkında şunları söylemek mümkündür: Özgürlük siyaseti, ekonomik ekonomi, Hristiyan-Yahudi kültürü, değerlerin egemenliğidir (Oran, 2001: 39).

2.4.1. Neoliberalizm

Bazı bilim insanları ve akademisyenler, küreselleşmenin politik kavramının neoliberalizm olduğunu savundular. Liberalizmin temeli kapitalizmdir, "bırak yapsınlar, bırakınız etsinler" anlayışıdır. İnsan özgürlüğünü esas alan bir kavramdır (Çımrın, 2009: 198). 1970'lerden sonra Batı'da gelişen ve yerleşen sosyal refah devleti sıkıntıya girdi ve bunun yerine kurumsal karlar temel kabul edilmiştir (Acar, 2017: 251).

Neoliberalizm ile hükümet faaliyetlerini azaltarak, çok uluslu şirketler tarafından daha fazla hükümet gücünü ele geçirerek ve küresel kapitalizmin başarısını sağlayarak güçlü bir piyasa kontrolü kurmayı amaçlar. Bu fikir 1970'den sonra yürürlüğe girdi. Piyasanın belirleyici olduğu kapitalist sistem, ulusal neoliberal sistemi kurdu. Böylece ideolojik değişimin küreselleşmesi ve yeni bir ekonomik denetim anlayışının olduğu düşünülmüştür (Durmaz, 2016:

147). Enerji kaynaklarını ve yollarını kontrol etmeyi ve ABD hükümetinin bir tür sömürgeci olmasını sağlamayı amaçlayan kapsamlı eylemlerdir.

2.4.2. Neokolonyalizm

Sömürgecilik, ulusal sınırların ötesinde sabit bir yabancı düzenin veya coğrafyanın varlığı ve kaynaklarını koruyarak çevreyi iyileştirmektir (Erkan, 2017: 87). Teknolojiyi, finansı ve iş uygulamalarını kontrol eden dünya hükümetlerinin dünya çapında büyük kolonileri vardır. Ülkelerin yerini uluslararası şirketler aldı. Her ülkenin bağımlı olduğu bankalar, finans kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, şirketler, iletişim ve bilgi sistemleri, ürünler, zincirler, borsalar küreselleşmenin güçlü unsurlarıdır.

Dünya milletlerinin birleşmesi sırasında süper güçler, şahıslar, milletler ve ülkeler için sömürgeci kurmuş, maddi varlıklarını ona benzetmişler ve gözlerini daha yüksek kazanç ve ödüllere çevirmişlerdir. Ekonomik güçle siyaseti ve kültürel yaşamı bastırmışlardır. Bu anlamda küreselleşme süreci neo/yeni/sömürgecilik, neo/yeni/emperyalizmdir. Yeni emperyalizmin hedefi hammadde değil, insandır, bilgidir, yaşamdır, dünyadır (Yarımsakal, 2019: 102). Sömürgecilik, emperyalizm ülkelerin siyasi, ekonomik ve kültürel egemenliğidir.

2.5. Küreselleşmeye İlişkin Yaklaşımlar

Küreselleşme mekanizmaları, Held, McGrew, Goldbatt ve Perraton (1990) tarafından tartışıldığı gibi hiper küreselciler, şüpheciler ve reformcular olarak üç ekolde değerlendirilecektir. Bu üç ekol küreselleşme kavramını benimsemekle birlikte farklı yorumlar sunmuşlardır. Bu yorum farkı temsil ettikleri dünya görüşünden kaynaklanmaktadır (Elçin, 2012: 12).

2.5.1. Aşırı Küreselleşmeciler: Radikaller

Hiperküreselciler, küreselleşmenin gerçek olduğuna inanan uzmanlardır. 1980'lerden bu yana ekonomik, politik, teknolojik ve kültürel değişim dinamikleriyle gelişen küreselleşmenin küreselleşmesini benimsiyorlar. Bu görüşe göre devlet yönetiminin ortadan kalktığı, uluslararası gücün yavaş yavaş devrildiği, sınırların önemsizleştiği ve küresel ekonominin tam entegre bir yapı gösterdiği bir düzen çıkarılmıştır (Şimşek, 2016: 28).

Bu ekol kavramı büyük ölçüde neo-liberal belleğe dayanmaktadır. Bu nedenle, dünya çapında bağlı piyasalar, bir ulusal ekonominin ekonomisini ele geçiriyor. Bu bağlamda, hükümetin ekonomiye müdahalesine karşı çıkan ve özel faaliyetleri teşvik eden, ekonomik özgürlük için politikaları ve faaliyetleri düşüren aşırılık yanlıları, ekonominin kendi kendine yeterli hale geleceğini savunuyorlar. Hiperglobalistlere göre; Küreselleşme ekonomik ve politik bir projedir. Böylece tüm dünyada serbest piyasaya izin verilirse büyük faydalar sağlanacaktır (Bayar, 2008: 32).

2.5.2. Küreselleşme Karşıtları: Kuşkucular

Uluslararası arenada çok az değiştiğine inanan şüpheci ekolün başlıca isimleri Paul Hirst ve Graham Thompson (1996), Robert Gilpin (1987), Stephen Krasner (1995)'dir (Patman, 2005: 6). Bu ekol hiper küreselci ekolden farklıdır. Küreselleşmiş bir ekonomi kavramı geniş çapta kabul görse de şüpheciler küreselleşmeyi yeni bir eğilim olarak görmezler. 1870-1913 yılları arasında küresel ekonominin daha açık ve bütünlük bir durumda olduğunu ve uluslararası ticaret ve finansın 1990'lara kadar bu düzeye ulaşmadığını öne sürerler (Dicken, 2011: 6).

Şüpheciler, 19. yüzyılda birçok ülkede sınır kontrollerinin hala çok fazla olmasına rağmen insanların pasaport kullanmadan hareket edebildiğini hatırlatarak tartışmayı desteklemişlerdir. Günümüz ekonomisinde vergi

duvarlarının kaldırılması gibi liberal önlemlerin 100 yıl önceki şekle dönüş olduğunu savunmuşlardır. Küreselleşmeyi yeni bir olgu olarak görmeyen şüpheciler, küreselleşmenin teknolojik ve ekonomik ilerlemenin değil, ideolojinin sonucu olduğunu düşünürler (Bozkurt, 2000: 20).

2.5.3. Dönüşümcüler

Giddens (1990), Scholte (1993) ve Castel (1996) değişim ekolünün savunucularından bazılarıdır. İsyancılar, küreselleşmenin kendisini, küresel kontrolü ve modern toplumu yaratan ve restore eden ve yaygın ekonomik, politik ve sosyal değişimin hızını dengeleyen ana itici güç olarak görmektedirler (Rennen ve Martens, 2003: 137). Dönüşüm ekolüne göre ülkelerin iç ve dış ilişkileri arasında belirgin bir fark yoktur.

Araştırmalar, 30-40 yıl önce bile çok farklı ekonomik zamanlarda yaşadığımızı kanıtıyor. 19. yüzyılda sınır ötesi tedarikler boldur ve bu zamanda birleşik bir küresel pazar kurulmuştur. İletişimin değişmesi ve teknolojik gelişmelerin derinleşmesi ile birlikte ekonomi giderek hizmetler sektörüne bağımlı hale gelmiştir (Bozkurt, 2000: 20-21).

Dönüşümcü ekol, küreselleşme dünyasını, küresel bir pazar veya küresel kalkınma gibi tek bir tür olarak görür. Ulusların birleşmesini uzun vadeli bir tarih süreci olarak tanımlayan isyancılar, dünyanın manyetik alanının dünyanın birliğini büyük ölçüde artırdığını savunuyorlar. Dünyayı tek bir ulus olarak görmeyen isyancılar, ulusların ve ülkelerin giderek birbirine benzediğini, diğerlerinin ise dünyada farklı şekilde meydana geldiğini ve aynı ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmektedirler (Held vd., 1999: 7-8).

Dönüşümcüler, modern düşünce ve evrensel bilgidен gelir ve ulusal hükümetlerin güçlerini ve yetkilerini yeniden yapılandığı kabul eder. Bu görüş, küreselleşme karşıtlarının hiçbir şeyin değişmediği fikrini ve dünyanın

bağımsız devletin sona erdiği anlamına gelen dünyadaki aşırılık yanlılarının ideolojisini çürütmektedir (Bozkurt, 2000: 21).

Küreselleşmenin üç biçimi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 1. Küreselleşmenin Kavramsallaştırılması: Üç Eğilim

	Aşırı Küreselleşmeciler	Kuşkucular	Dönüştürücüler
Yeni olan nedir?	Küresel bir çağ	Ticaret blokları	Eşi görülmedi k düzeyde tarihsel bağlılık
Hakim özellikler	Küresel kapitalizm Küresel yönetim Küresel sivil toplum	Dünya 1890'larda olduğundan daha azkarşılıklı bağımlı	Yoğun ve kapsamlı küreselleşme
Ulusal hükümetlerin gücü	Geriliyor ve aşınıyor	Güçleniyor ve çoğalıyor	Yeniden kuruluyor Yeniden yapılıyor
Küreselleşmenin itici gücü	Kapitalizm ve teknoloji	Devlet ve piyasalar	Modernitenin birleştirici güçleri
Tabakalaşma kalıpları	Eski hiyerarşilerin aşınması	Güney ulusal çıkarlarının artan marjinalleşmesi	Dünya düzeninin yeni mimarisi
Hakim motif	McDonalds, Madonna, vs.	Ulusal çıkar	Siyasal topluluğun dönüşümü

Küreselleşmenin kavramsallaştırılması	İnsan eylemlerinin çerçevesinin yeniden düzenlenmesiyle	Uluslararasılaşma vebölgeselleşme	Uzak mesafedeki eylemlerin ve bölgeler arası ilişkilerin yeniden düzenlenmesiyle
Tarihsel yörünge	Küresel Uygarlık	Bölgesel bloklar Uygarlıklar çatışması	Karşılıklı bağımlılık: küresel bütünleşme ve parçalanma
Özet	Ulus devletinin sonu	Uluslararasılaşma devletin kabulü ve desteğine bağlı	Küreselleşme devletin gücünü ve dünya siyasetini dönüştürüyor.

Kaynak: Held vd., 1999: 10.

2.6. Küreselleşme ve Eğitim

Küreselleşme, ekonomik, politik ve kültürel bağlamları olan karmaşık bir olgudur. Birçok gerçeğin yardımıyla oluşturulan dünya milletlerinin birleşmesi, akışına birçok olayı katmaktadır. Dünya milletlerinin bütünleşmesi, bir yanda yerlerin diğer yanda dünyanın teşhiri, çeşitlilik gibidir, tüm bu alanlarda eğitim alanında büyük etkileri ortaya koymak ve insanları laik eğitim olgusuna maruz bırakmak (Karaman, 2010: 131). Düşünce tarihine bakarsak tüm önemli psikolojik, siyasi, ahlaki, kültürel ve ekonomik değişimlerin eğitimi etkilemiş ve çok farklı kılış olduğu görülmektedir (Özdemir, 2011: 90).

Küresel örgütler, kamuoyu beklentilerinde sürekli bir değişim iklimi yaratırken, eğitim alanında da bu değişim iklimine cevap verebilecek değişimlerin olması kaçınılmazdır (Balkar ve Özgan, 2010: 3).

Öte yandan, küreselleşmeyle birlikte eğitim ve öğretimde de hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Ayrıca, televizyon teknolojisinin, bilgisayarların ve enformasyonun ilerlemesi ve kullanılabilirliği ile bu cihazların eve girmesi, aile ve toplum eğitimi ve eğitimi üzerinde derin bir etki yarattı. Bu teknolojilerin okullarda kullanılması teknolojinin eğitim üzerindeki etkisini artırmıştır. Bilgisayar, video ve ağ gibi teknolojilerin eğitim ve öğretimde kullanılmasıyla birlikte eski eğitim ve öğretim sistemi de önemli ölçüde değişmiştir. Ayrıca web tabanlı eğitim, Web ve elektronik eğitim sadece milli eğitim ve öğretim sisteminin yeniden düzenlenmesinde değil, aynı zamanda öğretmen ve öğrencilerin rolü ve öğrenme stilleri üzerinde de derin bir etkiye sahip olmuştur. Örneğin bir öğretmenin işi, öğretmen yerine öğretmenin öğretim rehberi olmaya başlamıştır (Eser, 2014: 217).

"Neden küresel eğitim?" sorusu akla gelebilir. Buna verilebilecek cevaplardan biri de " küresel eğitim bir ideoloji değildir" şeklindedir. Örneğin küreselleşme sonucunda değişen yurttaşlık anlayışı, ulusal kimliği kabul etmediği anlamına gelmez. Küresel görüş, insanların rolleri hakkında bilgi ve anlayış kazanmalarının yanı sıra bu yönleri takdir etmelerini içerir. Aynı zamanda yerel, ulusal ve gelişen karmaşık toplumun vatandaşları olarak sorumluluk duygusunun teşvik edilmesini de içerir. Küresel eğitimin amacı bu bakış açısını topluma kazandırmaktır (Kan, 2009: 32).

Küreselleşme olarak adlandırılan ve özellikle farklı kültürlerin sınırlarını ortadan kaldıran bu süreç, eğitimi, toplama pratiğini de derinden etkilemekte ve geleneksel eğitim sistemlerine meydan okumaktadır. Örneğin bu süreç, farklı ilişkilere sahip, karmaşıklığı artan, esnek, karmaşık sistemler hakkındaki bilgilerle başa çıkabilen, yaratıcı ve yaratıcı düşünebilen, belirgin biçimde farklı olan kişilerin yetiştirilmesini gerektirir (Balay, 2004: 79).

Küreselleşme sürecinde ülkeler kendi uluslararası kuruluşları (Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Birliği gibi) ile bilinçli olarak kendi

karar alma süreçlerine yönelik yönergeler doğrultusunda eğitim sistemlerinde düzenlemeler yapmaktadırlar (Karaman, 2010: 142).

Uluslararası eğitim ile birlikte küresel eğitim politikaları ve politikaları da bu durumdan etkilenmektedir. Örneğin akademik programlar, lisans programları, diplomalar ve belgeler uluslararası standartlara göre düzenlenmektedir. Bir bütün olarak eğitim sistemindeki bu iyileştirmelerin ülkeler arasında tek taraflı olması, eğitim sistemlerini daha verimli hale getirmektedir. Ayrıca dünya genelinde eğitim kurumlarının entegrasyonu ile birlikte dünyanın birçok ülkesinde ve Avrupa ülkeleri arasında eğitim kurumlarının, eğitimcilerin ve öğrencilerin değişimi için yerel düzeyde çeşitli programlar düzenlenmeye başlanmıştır. 1990'lar (Özdemir, 2011: 100). Bu programlara bir örnek, bir Avrupa Birliği projesi olan "Erasmus"tur.

Gelişmiş ülkelerin yanı sıra gelişmekte olan ülkelerin de eğitim sistemlerini bu yaklaşıma göre değiştirerek küresel düzeyde ayakta kalabilecekleri ve rekabetlerini sürdürebilecekleri öngörülmektedir (Sever vd, 2018: 1585). Her geçen gün artan küresel rekabet ortamında ülkelerin ve kuruluşların varlıklarını sürdürmelerinin ve söz sahibi olmalarının, küresel ihtiyaçları karşılayabilecek etkin eğitim sistemleri sayesinde mümkün olduğu düşünülmektedir (Çalık ve Sezgin, 2005: 60). Bu bağlamda ülkeler, eğitim sistemlerini bir yandan ülkenin ihtiyaç ve beklentileri, diğer yandan da mevcut dünya sisteminin ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda güncellemekte ve rafine etmektedirler. Dolayısıyla eğitim yoluyla küreselleşme kavramı uluslararası bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, genel olarak atılan adımların uluslararası eğitim ve kültür ideolojisinin içine yerleştiği söylenebilir.

Neoliberal ekonominin dünya çapında uygulanan ilkeleri, gelir kaynağı olarak gördüğü eğitim sektörünü de etkilemektedir (Eser, 2014: 217). Böylece, küreselleşme süreci boyunca dünyadaki eğitim ve öğretim giderek daha fazla alım satım için bir meta haline gelmektedir.

Bilindiği gibi, birçok alanda (ekonomik, siyasi ve kültürel vb.) hızlı bir uluslararası entegrasyon süreci yaşanmaktadır. Bu nedenle, tüm ülkelerde yaşayan insanların bu eğilime kayıtsız kalmaları, ulusal ve ulusal değerlerini korumak için sınırlarını kapatmaları iyi bir fikir olmayabilir. Çünkü dünya milletlerinin birleşmesi sırasında bazı ülkelerdeki değişim ve değişimlerin diğer ülkeleri de etkilemesi kaçınılmazdır. Örneğin Tokyo finans piyasasının çöküşü aynı zamanda diğer ülkelerde de hissedilmekte ve ABD'nin siyasetten taşması küresel siyasi eşitliği etkilemektedir. Ancak eğitimde küreselleşme kavramını göz ardı etmek anlamsızdır (Cırık, 2008: 36). Bu nedenle diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de küresel entegrasyon sürecine uyum sağlayabilecek kişilerin yetiştirilmesi önemli görülmektedir. Bu değere öncelikle eğitim ortamı ve zorunlu eğitim ortamındaki eğitim programları aracılığıyla ulaşılabileceği test edilmektedir.

Dağlı'ya (2007: 11) göre Türk Eğitim Sistemini uluslararası entegrasyonla ilişkilendirmeyi amaçlayan vizyon şu şekilde özetlenmektedir: Türk Eğitim Sistemi, genel eğitim ilkelerini ve ulusal bir yapı ve yapısal bilgi ile önemli bir hedefi benimser ve ilerlemeyi kolaylaştıran eğitimsel ve bilimsel bir gelişmedir. Bir felsefe gösterir. Bu felsefe, özgür düşünce ve bilimin gücünü elde etmek için yeni nesillerin manevi ve kültürel değerlere sahip bir millete entegrasyonunu ve dünya kültürü ile bütünleşmesini öngörmüştür. Söz konusu planlar, vatandaş merkezli ve sosyal olarak değişen bir toplumu tanımlayarak, içinde yaşadığı toplumu kişisel ve sosyal yükümlülükleri aracılığıyla zenginleştirmektedir. Türk Milletini çağdaş kalkınmanın yapıcı, yaratıcı ve eşsiz bir ortağı haline getirme sisteminin amacı, insani değerlerin gelişmesinde gösterdiği başarı ile gerçekleştirilebilir. Gerçekleştirilmesi amaçlanan bu hedefler, değişimin doğası ile yakından bağlantılıdır. Bedensel, ruhsal ve zihinsel dengelerini milli değerlere dayandıran ve dünyaya uyum sağlayan insanlar, dünya standartlarının beklentisine de katılmaktadırlar. Bu nedenle Türkiye Milli Eğitim Sistemi çok ileri ve çağdaş felsefi ilkelere sahiptir.

Türkçe eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanımının artırılması, Erasmus gibi projelerle farklı kültürlerin tanıtılması ve yurt dışındaki öğretmen ve öğrencilerin hareketlerinin denetlenmesi, Bologna süreci gibi uluslararası eğitim programlarına entegrasyona yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve Türkiye'den burslu veya özel statülü öğrenci sayısının artması (Karaman, 2010, s. 142) tutarlı gelişme örnekleri olarak gösterilebilir. Dolayısıyla küreselleşme sürecinin eğitim üzerinde derin bir etkisinin olduğu söylenebilir. Bu sayede eğitim, milliyetin yanı sıra uluslararası bir statü de kazanmıştır. Bu sayede eğitim, günümüzde küresel bir bakış açısı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla eğitim sistemleri sürekli olarak düzenlenmekte ve güncellenmektedir.

Okul, öğrencilerini bilgilendirmek yerine, onların öğrenme yeteneklerini güçlendirme, yeteneklerine göre seçim yapmalarına yardımcı olma, kendi öğrenme alışkanlıklarını geliştirme ve teşvik etme rolünü üstlenir. Öğrenciyi okul anlayışına uyarlamak yerine öğrenci merkezli hizmet anlayışı, emek odaklı yaklaşım yerine teknoloji odaklı yaklaşım, esnek ve çok yönlü bilgi üreten bir yaklaşım benimsenmektedir (DPT, 2001).

Eğitim sistemi, yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi ne olursa olsun kimseyi dışlamaz ve herkese fırsatlarından en iyi şekilde yararlanma fırsatı verir. Eğitimin yalnızca belirli kurumlarda, örneğin kesin sınırları ve yerleri olan okullarda gerçekleşebileceği fikriyle çelişen değişiklikler var. Öğretmenlik artık okulların yarattığı bir değer değildir. Tüm eğitim kurumları; kaynak, taşınır ve taşınmaz mal ve personel yerel yönetime devredilir (Keskin, 2003).

Aynı zamanda devlet memuru olarak çalışan bir öğretmeni yerel yönetim öğretmenine dönüştürür. Bu durumda öğretmen merkezden tamamen kopacak ve yerel yönetim tarafından istihdam edilecektir. Davanın temeli, bir sözleşmenin imzalanmasına dayanmaktadır. Bu durumda, eğitimi kamu hizmetinden çıkarmanın iki yönü vardır. Birincisi hizmetin yerelleştirilmesi, ikincisi ise memurluk mesleğinin ortadan kalkması veya dağılması olacaktır.

Kamu hizmeti sisteminin sona ermesi ile eğitim hizmetinin özelleştirilmesi sağlanacaktır. Hizmetin devletten alınıp yerel yönetimlere verilmesi, öğretmen istihdamında müteahhitliğin getirilmesi ve vergi ve finansman yerine hizmet fiyatlandırması ilkesinin benimsenmesi yoluyla okullar ve eğitim ticarileştirilmekte ve özelleştirilmektedir (Keskin, 2003).

Bu bağlamda okullar da özel şirketler gibi birbirleriyle rekabet etmek zorunda kalmaktadır. İnsanların farklı seçenekler seçmesine izin verdiği için kamu yararına olduğunu ifade ederler; ama çeşitlilik kesinlikle eşitsizliğe yol açar. Belirgin bir şekilde, herkesin seçim için aynı seçenekleri yoktur (Mc. Brunie, 2002).

Milyonlarca bilgisayarın binlerce okula satışından elde edilen doğrudan gelire ek olarak, aynı zamanda aileler ve öğrenciler aracılığıyla bilgi teknolojisini (genellikle bilgisayarlar) tanıtmanın bir yoludur. Fransa'da yapılan bir araştırmanın sonuçları, ailelerin harcamalarının %40'ından fazlasını çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak için harcadıklarını göstermektedir (Mc. Brunie, 2002).

Makinelere harcanan para öğretmen eğitimine harcanmaz. Bilgi teknolojisinin öğrenci performansını geliştirdiğine dair net bir kanıt yoktur. Bilgisayarlar çok faydalı olabilir; ancak bilgisayarların diğer araçlardan daha iyi bir pedagojik cihaz olduğunu kanıtlayacak hiçbir şey yoktur. Ancak amaç, öğrencilere (olası çalışanlar) bilgi teknolojisinin giderek daha fazla gerekli olduğu yeni bir iş ortamının araçlarını tanıtmaktır. Bilgi teknolojisi aynı zamanda yeni bir öğrenme pazarının kapısını da açar: çevrimiçi eğitim bunlardan biridir (Rosa, 2004).

Devletler ve merkezi yönetimler eğitim yükümlülüklerini aşamalı olarak kaldırmaktadır. Daha önce devletin üstlendiği sorumluluklar giderek bölgesel ve yerel yönetimlere devrediliyor. Nihayetinde okullar, öğrencilerinin elde

ettiği sonuçlardan ve kendi kaynaklarını karşılamaktan sorumlu olacaktır. Okulların özerklik ve kaynak kıtlığı rekabeti ortamında hayatta kalma mücadelesi, bazı okulların başarılı olduğu, diğerlerinin başarısız olduğu ve kapanmaya zorlandığı bir tür sosyal Darwinizm'e yol açar. Son olarak, okullar sadece özel şirketler gibi birbirleriyle rekabet etmek zorunda değildir; Ayrıca şirketler gibi organize olmaları gerekir. Bu nedenle, öneri idari, hiyerarşik bir okul organizasyonu ile tutarlıdır (Rosa, 2004).

Nüfus artışı ve genç nüfusun artması ve mali kaynakların giderek azalması sonucunda, ihtiyaç duyulan yetişmiş personel eksikliği nedeniyle ortaokulların kapasitesi ve kapasitesi yıldan yıla azalmaktadır. Bu durumdan en çok yoksul ailelerin çocukları zarar görmüştür. Grup giderek sosyal sınıfa karşı uzun süredir devam eden ayrımcılığa maruz kalıyor. Devlet okulları yoksul ve işsiz ailelerin çocukları ile daha kalabalık hale geldikçe, özel okullar da maddi gücü yetenlere kaliteli eğitim veren kurumlar haline gelmektedir (Gök, 2003: 104).

Küresel ölçekte yapılan ve kendine özgü bir takım ölçüt ve değerlere sahip olan eğitim piyasası, eğitim sistemlerinin birbirine bağlanmasında küresel eşitsizliklerin tekrarlanmasında kilit rol oynamaktadır. Günümüzde bilgiyi üretmenin ve aktarmanın yolları ve araçları çok çeşitli olmasına rağmen, okullar ve eğitim sistemi hala stratejik bir öneme sahiptir çünkü okullar hala bilgiyi güce dönüştürmek için hiçbir seçeneği olmayan kurumlardır (Sayılan, 2004).

Toplumsal yapının en temel kurumlarından biri olan eğitim, küreselleşmenin bir sonucu olarak meydana gelen değişimlerden ayrılamaz. Çünkü eğitimde başlayan değişim hem toplumsal yapının diğer unsurlarını hem de o unsurları etkilemektedir. Diğer bir deyişle, eğitim ve toplumsal değişim arasındaki ilişki birbiriyle ilişkilidir (Kılıç, 2012: 399). Bu nedenle küreselleşmenin en önemli etkisi eğitim sistemlerindeki değişikliklerde

görülmektedir. Çünkü küresel güçler eğitim yoluyla istedikleri insan türünü yetiştirerek güçlerini daha etkin hale getirebilirler. Eğitimin küreselleşmesi genellikle eğitim yöntemlerinin, süreçlerinin ve yönetiminin gelişmiş ülkelerle uyumluluğu ile ilişkilidir. Ancak eğitim sadece küreselleşmeye uyum sağlama aracı değil, aynı zamanda küreselleşmenin yol açabileceği sorunları çözme aracıdır (Akçay, 2003: 3).

Bu nedenle, küreselleşme ve eğitim ilişkisinin kapsamlı bir şekilde ele alınması ve buna bağlı olarak küreselleşme sürecinin sadece artılarını değil, eksilerini de göz önünde bulundurarak plan ve politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisi günümüzde hemen hemen her alanda hissedilir şekilde 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. 20. yüzyılın sonunda iş dünyasında insan kaynaklarının niteliğinin değişmesiyle birlikte eğitimin görevi küresel değerleri kolayca anlayabilen ve küresel dünyada ulusal değerleri savunabilen vatandaşlar yetiştirmektir. Ancak eğitimin görevi sadece küreselleşmeye uyum sağlamak değil, onu aşmak olmalıdır. Bu nedenle, eğitim sisteminde değişiklikler kaçınılmazdır. Eğitim sistemleri, ülkelerin kültürel ve milli değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasından sorumlu kurumlar olup, değişim ve gelişimin aracıdır. Bu nedenle hükümetler de ülke içinde geliştirmeye çalıştıkları politikaların uygulanmasında eğitim sisteminden büyük ölçüde yararlanmaktadır. Eğitim sistemlerini insanları eğitmek istedikleri şekilde inşa ederler. Ülke politikasının dünyadaki değişikliklerden ve bölgesel faktörlerden etkilendiği göz önüne alındığında, küreselleşmenin bu tür etkili faktörlerden biri olduğunu görüyoruz (Çınar, 2009: 16).

Küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar hem olumlu hem de olumsuz etkiler göstermektedir. Çoğu çalışma, küreselleşmenin okulların işlevini değiştirdiğini ve okulların küreselleşmeye ve dolayısıyla kapitalizme hizmet eden bir araç olduğunu iddia etmektedir. Bu düşünceye göre

küreselleşme sürecinde ülkelerdeki okullardan beklenen, üretim kapasitesinin ve piyasanın tüketicisi olan insanları yetiştirmektir. Okulun bu amaca hizmet etmesi yararlıdır. Ancak okulların temel görevi, bireye insani değerleri aktarmak, dünyayı ve toplumu tanınmasını ve anlamasını sağlamak, onları iyi birer vatandaş olarak yetiştirmektir. Bununla birlikte, küreselleşmenin talepleri insanlığın taleplerinden daha ağır basabilir ve yeni zorluklar yaratabilir. Örneğin liberalizmin yarattığı eşitsizlik, her eğitim kurumu ülke ve şehir bazında eşit fırsatlara sahip olmadığı için eğitime de yansımaktadır (Çınar, 2009: 16). Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kesimler küreselleşmeden daha fazla yararlanıp yararlanırken, dezavantajlı bölgelerdeki okullar gelişmede geri kalıyor. Bu da imkânları zaten kısıtlı olan kesimin eğitim alanında da geride kalmasına yol açar.

Toplumsal yapının en temel kurumlarından biri olan eğitim, küreselleşmenin getirdiği değişimlerden ayrılamaz. Çünkü eğitimde başlayan değişimler toplumsal yapının diğer unsurlarını da etkiler ve bu unsurlardaki değişimlerden etkilenir. Diğer bir deyişle, eğitim ve toplumsal değişim arasındaki ilişki karşılıklıdır (Gömlüksiz ve Kılınç, 2012: 399). Bu nedenle küreselleşmenin en önemli etkileri eğitim sistemindeki değişikliklerde görülmektedir. Çünkü küresel güçler eğitim yoluyla arzu ettikleri insan tipini yetiştirerek güçlerini daha etkin hale getirebilirler. Eğitimin küreselleşmesi genellikle eğitim metodolojilerinin, süreçlerinin ve yönetiminin gelişmiş ülkelerle uyumluluğu ile ilişkilidir. Ancak eğitim sadece küreselleşmeye uyum sağlama aracı değil, aynı zamanda küreselleşmeden kaynaklanabilecek sorunları çözme aracıdır.

Bu nedenle küreselleşme ve eğitim ilişkisi ayrıntılı bir şekilde incelenmeli ve buna göre oluşturulan plan ve politikalar, küreselleşme sürecinin sadece olumlu değil, olumsuz yönleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Günümüzde hemen her sektörde hissedilen küreselleşmenin eğitim üzerindeki

etkisi 19. yüzyılın sonlarında başlamıştır. 20. yüzyılın sonlarında iş dünyasında ihtiyaç duyulan personel kalitesi değiştiğinde, eğitimin görevi küresel bir dünyada küresel değerleri kolayca kavrayabilen ve ulusal değerleri koruyan vatandaşlar yetiştirmek olmuştur. Ancak eğitimin görevi sadece küreselleşmeye uyum sağlamak değil, onunla başa çıkmak olmalıdır (Gürsu, 2006: 2).

Bu nedenle eğitim sistemindeki değişiklikler çok önemlidir. Eğitim sistemi, ülkelerin kültürel ve milli değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasından sorumlu kurum, değişim ve gelişimin aracıdır. Bu nedenle hükümet de ülke içinde oluşturmak istediği politikaları uygularken eğitim sisteminden oldukça fazla yararlanmaktadır. Eğitim sistemlerini insan yetiştirmek istedikleri gibi yapılandırır. Ülkelerin politikalarının dünyadaki değişimlerden ve bölgesel faktörlerden etkilendiğini düşündüğümüzde, küreselleşmenin bu etkileyen faktörlerden biri olduğunu görüyoruz.

Küreselleşme ile birlikte eğitimde yaşanan değişimler, “sosyal fayda, hizmet ve fikir” kavramının değerini azaltmıştır. Çünkü okullara artık sosyal kültür yerine profesyonel kültür hakimdir. Bu nedenle kendi reklamını yapan ve pazarlayan her okul, her öğrenci, her yönetici ve her eğitim profesyoneli, standartlaştırılmış değerlendirme kriterlerine dayalı olarak mükemmeliyetçiliğe doğru ilerlemektedir. Bu nedenle eğitimin verimliliğini ve kalitesini öğrenci, öğretmen ve okul puanlarına göre ölçen bir zihniyet gelişmiştir (İnal, 2010: 30). Bu da bu puanları medya üzerinden reklama çevirmiş ve buna bağlı olarak eğitimde pazarlama bir kısır döngüye girmiştir. Aslında eğitimin piyasalaştırılması, eğitimde hedefler, motivasyon, yöntemler, mükemmellikte standardizasyon ve özgürlük gibi birçok boyuta zarar vermiştir. Bununla birlikte, kapitalist ve neo-liberal politikalar hala küreselleşmenin kapitalist genişlemesine karşı direnci kırmaya çalışıyor. Çünkü onlar için önemli olan sermayenin devamlılığıdır (Hill, 2003: 1).

3. BÖLÜM: ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

3.1. Öğretmenlik Mesleği

Literatürde öğretmenlik konusu ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak bu çalışmayı kelimelerle anlatmak çok zordur. Öğretmenlik bir süredir işin bir parçası olmasına rağmen, nispeten yenidir. Aile ilk eğitim kurumudur. Ancak bu eğitim belirli bir şekilde verilmemektedir (Hacıoğlu, 1990: 48).

Ülkeler geleceklerinin teminatı olan nesiller üretmelidir. Öğretmenler bu eğitimden doğrudan sorumlu kişilerdir. Eğitim kurumunda öğretmen bulunmaktadır (Hacıoğlu, 1990: 48). Eğitim, zinde ve amaçlı insan yetiştirmenin en etkili yollarından biridir. Bu yaklaşımın başarısının temel nedeni öğretmenlik nitelikleridir. Öğretmenlik mesleğinin özel bir ihtisas alanı olduğu 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesinde yer bulmuştur. Aynı kanunda öğretmenlerin sahip olması gereken hasletler; alan bilgisi, öğretim yetkinliği ve genel kültüre hakimiyet olarak belirlenmiştir.

Öğretmenler, görevleri ve görev tanımları nedeniyle birçok görevi yerine getirirler. Bu faaliyetlerden bazıları şunlardır:

Sosyal Hizmet: Öğretmenlerin temel görevlerinden biri kamuoyunu yeni nesillere aktarmaktır. Toplumu oluşturan tüm önemli ve ahlaki değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir süreç vardır.

Disiplin Edinme: Okulun dolayısıyla öğretmenin bir diğer görevlerinden biri de öğrencilere öngörülen ve emredilen davranışları kazandırmaktır. Davranış geliştirme, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin en açık ve en belirgin hedeflerinden biridir.

Nitelikli Çalışan Yetiştirmek: Her çağın gerektirdiği bir insanlık hali vardır. Öğretmenlik mesleğinin görevlerinden biri de yaşa göre gerekli kadroları oluşturmaktır.

Liderlik Eğitimi: İyi topluluk performansı için profesyoneller, profesyoneller, yazarlar, profesyoneller vb. Okul kendi gelişiminden sorumludur. Ulusu yöneten ve yöneten liderlere de ihtiyaç vardır. Öğretmenlerin ve okulların sorumlulukları arasında lider ve akademisyen yetiştirme misyonu yer almaktadır (Arsal, 2004: 101).

Öğretmenler bu görevleri yerine getirirken başka roller de üstlenirler. Durkheim, bir öğretmenin yaş ve öğretmen becerileri, açık otorite, etik otorite ve öğretmen faaliyetleriyle ilgili sosyal kökenler söz konusu olduğunda bir kamu otoritesi olduğunu savunur. Öğretmenler bu etkinlikleri etkin bir şekilde temsil ettikleri ölçüde iyi ve etkili öğretmenler olabilirler. Öğretmenlerin yaptığı ilk kısım heyet kısmıdır. Öğretmenler, içinde buldukları öğretmenlerin çevrelerini, okullarını, mesleklerini ve kendilerini temsil etme sorumluluğuna sahiptirler. Elçiliğin bu kısmı, öğretmenlerin dışarıya açılan penceresidir. Liderlik rolünde öğretmen ve öğrenci topluluğunun yanı sıra okul ve okul çevresindeki paydaşlar da kontrol edilir ve yönlendirilir (Hacıoğlu, 1990: 48).

Öğretmenler iş etiğine göre organize edilebilir. En önemlisi öğretmek olan bilginin taşıyıcısı konumunda olan ve okul dışı zamanı bir israf olarak gören öğretmenler, hukuk bilgisine kendini adanmış öğretmenler olarak kariyerlerinde uzmanlaşmışlardır. Öğrencilerin topluma uyum sağlamasını ve toplum yaşamına uyum sağlamasını sağlayan öğretmenler, sosyal bir araç olarak rol oynamışlardır. Bu öğretmenler müfredatı takip etmemekte ve büyük sorunların çözülmesi gerektiğini düşünmektedirler. Sosyal sorunlar çok önemlidir ve program dışında öncelik verilmelidir. Yaratıcı ve yaratıcı davranış kazanmaya katılan öğretmenler, bireysel çalışmayı seçen ve uyum sağlamakta güçlük çeken öğretmenlerdir. Sanata değer verirler ve bireysel olarak çalışmaktan zevk alırlar. Değerlendirmeye odaklanan öğretmen bölümünde amaç, öğrenciyi belirli standartlara göre değerlendirmektir. Bu tip öğretmen

için önemli olan öğrencinin yıllarca sınanmasıdır. Bu alanda uzmanlaşma ihtiyacı hissederler.

Dünyada neredeyse en yaygın mesleklerden biri olan öğretmenlik mesleğinde genel olarak memurlar çalışmaktadır. Orta ve alt sınıfların tercih ettiği bir meslek olarak düşük ve alt seviye bir çalışmadır. Tüm bunlara rağmen öğretmenlik mesleğini bırakma ve değiştirme oranı yüksektir (Şişman, 2009: 63-82).

3.2. Öğretmenin Nitelikleri

Öğretmen nitelikleri öğrencilerin duygusal, psikolojik ve sosyal gelişimini şekillendirir. Yeterlik, iş ahlakı, akademik gelişim, öğretme başarısı ve arzu edilen kişilik özelliklerine sahip fikirler, öğretmenlerde aranan temel niteliklerdir (Çelikten, 2005: 207-237).

Öğretmenlerin bazı nitelikleri daha belirgindir. Nazik, arkadaş canlısı, neşeli, güler yüzlü, eğlenceli, sosyal, iyi görünümlü, iyi huylu, adil, tarafsız, ahlaklı, yüksek rütbeli, resmi ve disiplinsiz öğretim nitelikleri daha çok popülerdir. Acımasız, eleştirel, sert, kibirli, ilgi ve ihtiyaçlara kayıtsız, sert, korkak, kayıtsız, dış görünüşüne aldırmış etmeyen, mükemmellik bekleyen, otoriter, utangaç, çok nazik, kaygısız ve kontrol edilemez öğretmenler istenmeyen tipteki öğretmenlerdir (Jacobs, 2014). Esasen mesleki ve kişisel olmak üzere iki başlık altında toplanan öğretmenlerde aranan nitelikler aşağıda sıralanmıştır.

3.2.1. Mesleki Nitelikler

Öğretmenlerin görevlerini yerine getirirken belirli niteliklere sahip olmaları gerekir. Öğretmenlik mesleğinin genel niteliklerine bakıldığında genel bilgi, alan bilgisi, mesleki eğilimler, öğretim yöntemlerinin planlanması ve tasarlanması ve öğretim yöntemlerinin kolaylaştırılması, öğrenme düzeylerinin

değişmesi, etkili öğretim, kaliteli bir öğrenme ortamının sağlanması, ölçme ve değerlendirme gibi unsurlar yer almaktadır (Çekten, 2005: 207-237).

Öğretmenlerin alması gereken mesleki derslerden bazıları aşağıda listelenmiştir.

- Milli ve manevi değerleri bütünleştirmek, iletmek, sürdürmek;
- Kanunların devlete yüklediği görev ve sorumlulukların bilincinde olmak,
- Dengeli zihinsel ve fiziksel niteliklere sahip olmak, kişisel gelişimi sağlamak;
- Bilimsel ve yaratıcı fikirli düşünebilme,
- Genel öğrenci ilerlemesini sağlamak,
- Öğretim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması,
- Septik görme,
- Değişime istekli,
- Öğrencilerin bilgi, tutum, entelektüel yetenek ve yeteneklerini kazanmak ve gelişimlerini desteklemek,
- Ayrımcı tutum ve fikirlerden uzak, tüm öğrencileri olduğu gibi, eşit olarak kabul etmek,
- Okul ve toplum arasında köprü görevi görmek,
- Öğrenci gelişim özelliklerinin dikkate alınması,
- Müfredatı takip etmek ve güncel tutmak,
- Alanında uzman olmak ve mesleki gelişimi takip etmek,

- Eğitim ve öğretim sistemine sahip olmak,
- Toplumda aktif,
- Öğrencilerinin ve bulunduğu çevrenin özelliklerini bilir ve onları etkili bir şekilde değerlendirebilir (Çelikten, 2005: 207-237).

3.2.2. Kişisel Nitelikler

İş seçiminde ve performansında insanlardan başka kişisel nitelikler aranır. Öğretmenlik görevini yerine getirenlerin sahip olması gereken bazı kişisel nitelikler vardır. Sabır, azim, esneklik, şefkat, destek ve başarı gibi pek çok insani nitelik burada anılabilir (Çekten, 2005: 207-237). Öğretmenlerin sahip olması gereken bazı kişisel özellikler aşağıda sıralanmıştır.

- Öğretmenlik mesleğinin ihtiyaçlarını karşılayacak kişisel nitelikler,
- Güçlü kişisel yön,
- Fiziksel ve zihinsel sağlık, esenlik, canlılık ve yetenek;
- Genel değeri olan kamu kalitesi yargılarına uyar,
- İyi Türkçe, iyi üslup ve diksiyon,
- Giyimine dikkat etme,
- Profesyonel ve problem çözücü kişilik yapısı,
- Sorumluluk bilinciyle hareket etmek,
- Esneklik, verimlilik, farkındalık, mantıklı çalışma yeteneği ve pozitif enerji,
- İnsancıl bir lider olma eğiliminde olmak,
- Ulusal ve uluslararası kalite kararlarına bağlı kalır, bu değerleri savunur ve onurlandırır;

- Sanat, bilim ve spor etkinliklerini gerçekleştirebilme becerisi;
- Güçlü bir milli ve manevi boyut,
- Güçlü, motivasyonu yüksek ilişkilere sahip olmak,
- Ahlak, yaratıcılık, çalışkanlık, özveri, dürüstlük,
- Ülkesi ve devleti ile ilgili hassasiyeti olan,
- İdealist (Çelikten, 2005: 207-237).

Bu niteliklere ek olarak, öğretmenler öğrencilere tavsiye verme, velileri temsil etme, sınav yazma vb. faaliyetlerde sosyal olmak, sosyal ve kültürel faaliyetleri desteklemek ve teşvik etmek, toplumsal faaliyetlerde bulunmak gibi çok çeşitli rol ve sorumluluklara sahiptirler. Gelişen nesillerin değerini belirleyen ise öğretmenlerin niteliğidir (Çelikten vd., 2005).

3.3. Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları

Öğretmenlik diplomasına sahip kişiler, özel kurumlarda çalışmayı tercih edebileceği gibi, giriş koşullarını tamamlayanlar da tercih edebilirler. Her özel kurumun öğretmenlerinden beklentileri farklı olsa da genel olarak özel veya devlet okullarında öğretmenlerin benzer sorumluluk ve sorumluluklara sahip oldukları görülmektedir. 657 sayılı Devlet Memurluğu Kanununda resmi kurumlarda çalışan öğretmenlerin görevleri ödev ve sorumluluklar başlığı altında 6. maddeden 16. maddeye kadar olan 11 maddede belirtilmiştir. Kanun 6. maddesinde bu mesleğe “sadakat yemini” edilerek girileceği yer alır.

Bu yeminde 'sorumluluğumu bilerek alırım' diye bir ifade vardır. Yeminlerde kullanılan ahlak ifadesi insanı düşünmeye sevk eder. Çünkü öz disiplin, bir görevi yerine getirmekten daha yüksek bir kavramdır. Davranış, uygulamada ilerleme ve mükemmellik gösterir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlik mesleği içerisinde etkili ve verimli öğretimin temellerinin

olduğunu söylemek mümkündür. Yükseköğretim kurumlarının ve yüksek öğrenim kurumlarının yönetiminde öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının tam olarak ifade edildiği görülmektedir

3.4. Öğretmenlerin Mesleki Beklentileri

Edward Chace Tolman (1998) tarafından geliştirilen beklenti kavramına göre, bireyler amaçlarına ulaşmak için davranışlarını değiştirebilir ve farklı durumları inceleyerek farklı davranabilirler. Tolman'a (1998) göre, kişinin amacına yönelik düşünceler kişinin beklentilerini, güçlü beklentiler ise davranışları pekiştirir (Senemoğlu, 2013). Öğretmen adaylarının en büyük beklentisi öğretmen olarak seçilmeleridir. Bu amaca ulaşabilmek için eğitimlerine uzun yıllar devam etmeleri ve birçok çalışmada başarılı olmaları gerekmektedir.

Literatüre bakıldığında beklentileri karşılamanın birbirinin ruhunu, motivasyonunu ve iş tatminini etkilediği, ruh halinin yükseleceği, beklentiler karşılandığında motivasyon ve iş tatmininin sağlanacağı söylenmektedir. Bunun sonucunda insanların işte daha fazla zaman geçirme istekleri ve başarı istekleri artacaktır (Uras ve Kunt, 2005). Ülkemizde gençlerin beklentilerine yönelik çalışmalar olmasına rağmen sayıları yetersizdir.

Öğrencilerin öğretmenlik ümidiyle fakülteleri seçtikleri ve geçmeleri gereken bir öğretmenlik bölümüne yerleştirildikleri bir eğitim süreci vardır. Ancak üniversite eğitiminin tamamlanmasıyla birlikte uzun zamandır beklenen eğitimcilerin hayali hemen gerçekleşmeyecektir. Bunun için Kamu Personeli Seçme Sınavını (KPSS) geçmeleri ve bu sınav için gerekli asgari bilgileri almaları gerekmektedir. Bu süreçte başta aileleri olmak üzere çevrelerindeki pek çok kişinin farklı beklentilerle sordukları sorular kafalarını musallat etmeye başlar. Farklı kültürlerle ilgili araştırmalar, insanların genel olarak kültürün tutum ve hedeflerini yansıtma davranışlarının beklendiğini göstermektedir. Başka bir

deyişle, insanların farklı gelişim aşamalarında farklı beklentileri olsa da kültürel normlar nedeniyle görülebilmektedir (Yavuzer vd., 2005).

Öğrencilerin bugünkü gelişimleri ya da başarısızlıkları, onların gelecekteki yaşamlarını değiştirecek yaşam tarzlarına ilişkin beklentileri üzerinde etkili olmaktadır (Akman, 1992).

Çocukluktaki hedefler ve beklentiler ile yetişkinlerin gençlerden bekledikleriyle ilişkili ödüller ve ödülleri, gençlerin hedef belirlemeleri için değerli bir itici güç sağlar. Bu nedenle ilköğretimin ilk yıllarında anne baba ve öğretmenlerin çocukla ilgili beklentilerinin ve kullandıkları ödül teknolojisinin çocuğun gelecek beklentilerini etkilediği söylenebilir. Üniversitede okuyan ve eğitim görmeyen ancak herhangi bir iş alanında çalışan gençlerin yaptığı bir araştırmaya göre, üniversite öğrencilerinin gelecekte en yüksek beklentisi iş bulmaktır ve hareketliliği artırır (Güleri, 1998).

3.5. Öğretmenlik Mesleğinin Zorlukları ve Olumlu Yönleri

Öğretmenlik, öğrenmeyi ve öğretmeyi seven insanlar için uygun bir meslektir. Öğretmenlik dünyanın en bilinen mesleklerinden biridir. Ancak mesleğin gelir seviyesi çok düşük düzeydedir. Bununla;

- Deneyimli öğretmen eksikliği nedeniyle eğitim standartları düşmektedir.
- Görevlendirildikleri okullar üniversitelerden uzak olduğu için işleri zordur.

Öğretmenlik, vicdan sahibi insanların yapabileceği en önemli işidir. Bunun nedeni bazen konunun üç veya beş kez anlatılması, bazen de öğrencilere anne babaları gibi davranılması gerektiridir. Bunu ancak dikkatli ve merhametli bir insan yapabilir. Her gün okulda fedakarlıklar yapılmalıdır. Dolayısıyla eğitim sadece okullarla sınırlı değildir (Tekişik, 1995).

Büyük Kurtarıcı Atatürk, ülkemize gerçek kurtuluşu getirecek ve ona hayat verecek öğretmenler adına düşüncelerini ortaya koymuştur. Kurtuluş Savaşı'nın sonunda, Cumhuriyet'in ilanından önce Anadolu'da 15 ilçe vardı ve bu bölgelerde 15 öğretmenlik okul faaliyete başladı. Cumhuriyetin ilanından sonra Gazi Eğitim Enstitüsü ve mesleki eğitim okulları kurulmuştur. Atatürk döneminde en güçlü eğitimciler ve öğretmenler öğretmen okullarında toplanmıştır. Öğretmen kolejlerine kabul edilen öğrenciler, en iyi performans gösteren lise öğrencileri arasından özenle seçilir ve uzmanlık, egzersiz, okuma alışkanlığı, keyif ve okuma ve öğrenme temelinde yatılı okullarda en iyisini yaparlardı (Tekışık, 1995). Cumhuriyetin ilanından bu yana mesleki eğitim ile ilgili çeşitli konular gündeme getirilmiş, tartışılmış ve bu konulara çözüm önerileri getirilmiştir. Öğretmen performansının ve gelişiminin gerekli durumda olması için maaşlarının ekonomik olarak tatmin edici olması gerekir.

Toplumdaki öğretmen statüsü ve diğer meslekler arasında itibar hakkında bilmeniz gereken en önemli şeylerden biri ekonomik durumdur (Aydın, 1999). Şahan (2003), öğretmenlerin ekonomik krizi; köy okulları dışında hiçbir yerde kullanamayacakları daha düşük ücretlere sahip olduklarına dikkat çekmiştir. Çoğu eğitmeni, tek bir aileyi ve onun eğitimini ve gelişimini desteklemek için yeterli finansman sağlamalıdır.

3.6. Çağımızda Değişen Eğitim Anlayışı

Eğitim sistemi, bileşenlerinde meydana gelen iki değişiklikten ve diğer sistemlerde meydana gelen değişikliklerden etkilenir. Değişimin kaynaklarına eğitim açısından bakıldığında, nedenlerin öğrenci, öğretmen, veli ve doğal çevre gibi girdilerdeki farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir. Üstelik dünyadaki farklı eğitim sistemleri diğerlerini de etkilemektedir. Öyle ki eğitimin dünyanın farklı bölgelerindeki hareketi, farklı bir alanda eğitim sisteminde değişimlere neden olabilmektedir. Bu bağlamda akademisyenler, mevcut eğitim yönetimi standartlarına ulaşabilmek için diğer eğitim

kurumlarına sıkı sıkıya bağlı kalınması gerektiğini savunmaktadırlar (Karaçay, 2005: 2).

Günümüzde işlerde meydana gelen değişiklikler, kaybolmalar veya ortaya çıkan iş departmanları bu ihtiyaçları karşılayacak eğitimi yaratmaktadır. Akademik araştırmacılar; teknolojinin ve işin değişen ihtiyaçlarına göre eğitimin değişeceğini ve bireysel ihtiyaçlar, hayaller ve iş ilişkisinin önemli olduğunu vurgular (Somuncu, 2020: 187). Bu tür değişiklikler meydana geldiğinde okulun, öğretmenin ve öğrencinin görev ve sorumluluklarının, yani işlevlerinin hep aynı olduğunu varsaymak yanlış olur.

3.6.1. Günümüzde Okul ve Öğrenme Ortamları

Sosyal ağlar ve uzak mesafelerdeki gelişmeler bilim, teknoloji ve kamu sektöründe hızlı değişimleri beraberinde getirmiştir. Görünen o ki, değişimin hızı azaltılamıyor, tam tersine değişimin sonucu ya da toplumda yıllarca süren bir sonuç ve uyum sağlamaktan başka çare yok gibi görünmektedir (Töremen, 2002: 186). Akademik bilimin sosyoloji ve psikoloji gibi sosyal bilimler üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu iyi bilinmektedir. Nüfus artışı, azalan kaynaklar ve fast food toplumu, evdeki her iki ebeveyni de işgücüne katılmaya zorlamaktadır. Yapılan bir çalışmada, bazı alanlarda çalışan kadınların çocuklara ve ailelerine zaman ayırmakta zorlandıkları gösterilmiştir (Topgül, 2016: 22).

Bu bağlamda, ebeveynler okulu çocukları çekebilecekleri güvenli bir sığınak olarak görmektedir. Ayrıca velilerin çocuğun eğitimi ile ilgili evde geçirdikleri zamandan kaynaklanan eksiklikler okul tarafından giderilmelidir. Bu durumda okulun güvenilir, koruyucu ve tamamlayıcı bir kurum olarak rolü ortaya çıkmaktadır. Bilimde, sanatta ve teknolojide yaşanan değişimler, okulların bu değişimleri takip etmedeki rolünü, kısacası akademik bir okul olmalarını ortaya çıkarmıştır. Günümüzde bilgi ve becerilerin peşinden gitmek

ve buna uyum sağlamak için sadece öğrencinin değil tüm kurumun öğrenmesi ve “öğrenen organizasyon” olması gerekmektedir (Töremen, 2001: 1). Senge (1993: 155) okulları eğitim kurumu olmaya zorlayan faktörlerden grup çalışmasına odaklanmaktadır.

Günümüzde iş ve ilişkilerin büyümesi ve karmaşıklığı bireyleri ekip olarak çalışmaya zorlamaktadır. Bu bağlamda, zorunlu öğrenen organizasyon olarak okulların rolü günümüzde önemini korumaktadır. Eskiden bir bilgi kaynağı olarak görülen okulun rolü, teknolojinin gelişmesiyle birlikte teknoloji inşa etme sanatı olarak görülmeye başlanmıştır. Modern ihtiyaçlar hızla değişmektedir. Eskiden bilgi kaynağı olarak görülen ciltler dolusu ansiklopedinin yerini A5 kağıt boyutundaki dijital ekranlar almaktadır. Araştırmacılar, günümüzde bilginin her yerde bulunabileceğini, asıl olanın bilginin nasıl kullanılacağı, ne tür problemlerin çözüleceği, bilginin sorulması gerektiği ve öğrenmenin teknolojiyi bir araç olarak kullanarak yapılması gerektiğini söylemektedir (Kurbanoğlu ve Akkoyunlu, 2011: 82).

Türk okullarının teknolojik bilgi birikimi incelenirken 1990-2000 yılları arasında her sınıfa üst düzey projektör gibi görsel materyaller ve kullanım ihtiyacı eklenmeye çalışılmıştır. Geçmişte kullanılan tepegöz gibi ekipmanlar günümüzde artık geçerliliğini yitirmiştir. Bu durumda okullarda değişim kavramına göre öğrenme ortamının değişeceği ve bunun sonucunda okul etkinliklerinin değişeceği ya da okul kavramının sorgulanacağı varsayılmaktadır. Örneğin 2019 yılında dünya genelinde salgın nedeniyle okullarda eğitime ara verilmiş, eğitim online platformlarda yürütülmüştür (Telli ve Altun, 2020: 28).

3.6.2. Değişim İçinde Öğrenci Rolü

Öğrenci davranışlarının doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve öğrenci seviyesinin belirlenmesi, öğretmenlerin sorumluluklarını yerine getirmede

olumlu bir tutuma sahip olmalarına katkı sağlayacaktır. Günümüzün Z kuşağı olarak nitelendirilen öğrenciler, teknoloji dünyasına girerken bu teknolojiden yoğun olarak yararlanmaktadırlar (Karadoğan, 2019: 20). Ebeveynlerinin günlerinde olduğu kadar az parayla karşı karşıya değillerdi. Hızlı üretim için bir değiş tokuş olarak kullanım getirdi, bu da öğrencilerden kamuoyunda memnuniyetsizliğe yol açabilir. Sosyal ağların gelişimi, öğrencilerin dijital ortamlarda daha fazla zaman geçirmelerine ve bu bağlamlarda gerçek bir dünya yaratmalarına neden olmuştur. .

Z Kuşağı olarak tanımlanan günümüz öğrencilerinin özgürlüklerini sevindikleri, kendi isteklerinin peşinden koştukları, teknolojik bilgi birikiminin yüksek olduğu, dijital iletişimin üst düzeyde olduğu, grup halinde çalışmak yerine bireysel çalışmaya öncelik verdikleri ifade edilmektedir (Karadoğan, 2019: 22). Bu durumda öğretmenlerin konu ve etkinliklerini öğrencilerinin niteliklerine göre planlarken öğrencilerinin dikkatini çekme olasılığı daha yüksek olacaktır. Diğer bir deyişle içerik, zamanlama, örnekler ve prosedürler öğrenciye hitap edecek şekilde düzenlenmelidir.

3.6.3. Değişim İçinde Öğretmen Rolü

Her öğretmenin kendine özgü bir eğitim şekli vardır. Öğretmenin eğitimi, meslek hayatındaki tecrübesi, tecrübeleri ve özgün bilimsel fikirleri kendine has üslubunun oluşmasında etkilidir. Snider ve Roehl (2007: 873) öğretmenlerin tutumlarını şekillendiren kavramların öğretmenlerin yeteneklerini belirleyen faktörlerden bazıları olduğunu ve öğretim programının uygulanmasında inançların rol oynadığını belirtmektedir. Günümüzde bilimin gelişimi, değişimi ve öğrencinin durumu öğretmenin öğretim yöntemlerini doğrudan etkilemektedir. Değişime ayak uyduramayan ve görevlerini yalın bir öğretim anlayışıyla yerine getirmeye çalışan öğretmenler başarısızlıkla karşılaşabilirler. Bu başarısızlık genellikle öğrenci ihmalinin bir sonucu olarak

kabul edilir. Günümüzde bilgi temelli öğretim, teknoloji temelli bir öğretim yöntemi ve bilgiye dayalı bir yaklaşım haline gelmektedir (Alakoç, 2003: 44).

Bu durumda öğretmenlerin değişime uyum sağladıkları sürece dönüşümdeki etkililiklerini sürdürmeleri mümkün olacaktır. Müfredat değişiklikleri ve müfredat konularının yeni bilimsel gelişmelerle bütünleştirilmesi, uygulamalı becerilere odaklanması ve öğretmenlerin konularını öğretirken en son teknolojiyi kullanmaları için motive edici bir güç haline gelmesi önemlidir (Şen ve Nakiboğlu, 2014: 73).

3.7. 21. Yüzyıl Öğretmeni

Hızlı bir değişimin yaşandığı 21. yüzyıl, yaşa uygun kişisel eğitim gerektirmektedir. 21. yüzyıl öğrencisinin eğitimi, 21. yüzyılın karmaşık problemlerinin çözümünde büyük değer bulmuştur (Ocak, 2017: 50). Modern eğitim sisteminin yeni bir anlayışa ihtiyacı vardır. Yaratıcı, açık ve aktif öğretmenlerin yetiştirilmesine öncelik verilmelidir (Kobalia, 2010: 108).

21. yüzyıl, bilim ve teknolojinin genişlediği ve çok sayıda insana ulaştığı bir yüzyıldır. Bu aşamada teknoloji ve teknolojinin eğitim yoluyla daha fazla insana aktarılması gerekmektedir. Bu noktada 21. yüzyıl eğitimcisinin bilim ve teknolojinin ihtiyaç duyduğu yeni nesilleri yetiştirme becerisine sahip olması gerekmektedir (Arsal, 2004: 100).

Araştırma bulgularına göre 21. yüzyıl eğitimcisi, çok kültürlülük özelliklerine sahip, değişime ve gelişime açık bir yaklaşıma sahip, eğitim reformuna katkıda bulunma taahhüdüne sahip, toplumsal değişimin ayrılmaz bir parçası olmalıdır (Tutkun ve Aksoyalp, 2010: 369).

21. yüzyıl öğretmenleri hangi niteliklere sahip olmaları gerektiğini bilseler de bu onların dikkatli öğretmenler olmaları için iyi bir noktaydı. Bazı eğitimciler çoklu görev becerileri olarak adlandırdıkları şeye vurgu

yapmışlardır, ancak bazı araştırmacılar çoklu görevin dikkatin dağılmasına ve odaklanmaya engel oluşturduğunu ileri sürmüşlerdir (Gününç vd., 2013: 451).

21. yüzyılda gelişimi sağlayacak öğretmen tipinin özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır: sevgi ve anlayışa dayalı bir tarza sahip olmak, olaylar karşısında olumlu davranışlar sergilemek, alanında yaygın olan kültüre sahip olmak, iyi ilişkiler geliştirmek, işi ekonomik bir bakış açısıyla değerlendirmek, ulusal ve uluslararası standartlara profesyonelce yaklaşmak, bilgiye erişimi tasarlamak ve özgünlük, öğrencilere bilgiye ulaşmada rehberlik edecek bir rehberle donatılmalıdır (Arsal, 2004: 114).

21. yy bilgiyi kullanma çağıdır ve öğretmenlerin değişime kolayca uyum sağlayabilmeleri, alanlarına ilişkin bilgi sahibi olmaları ve bilgilerini öğrencilerle paylaşma deneyimine sahip olmaları önemlidir (Şen ve Erişen, 2002: 115).

20. yüzyılda ortak bilgi ve diplomalar yaygın olsa da 21. yüzyılda iletişim becerileri güçlü, sosyal becerileri gelişmiş kişilerin sahip olduğu, tasarımcıların ve potansiyel kullanıcıların bilgiyi etkin kullanmaları gerekmektedir. 21. yüzyılda bireysel öğrenci becerileri arttıkça öğretme becerilerinin de artacağı, 21. yüzyıl öğrencilerinin bilgileri azaldıkça öğretme becerilerinin de azaldığı gözlemlenmiştir (Kıyasoğlu, 2019: 52).

21. yüzyıl, bilginin ivme kazandığı ve bilginin hızla arttığı bir yüzyıldır. Hızlı değişim ve merkezi sistemlerin ivme kazandığı görülmektedir. İnsanların ön planda olduğu, kurumların geliştirildiği, insan konuşma haklarının arttığı bir yüzyıldır. Eğitim gruplarının farklılık gösterdiği bir dönem olmasına rağmen, yetiştirdikleri öğretmen sayısının nüfusa göre önemli ölçüde değiştiği açıktır. Gittikçe daha fazla göçmenin ve farklı geçmişe sahip insanların bir araya geldiği bir dönem olması, öğretmen sorununu daha da arttırmaktadır. 21. yüzyıl devrimi, dönüşüm ve çeşitlilik ön planda olduğundan

21. yüzyıl eğitimcisinin de önemli özelliklere sahip olması gerekmektedir (Hacıoğlu, 1990: 49-50).

4. BÖLÜM: YÖNTEM

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, küreselleşme sürecinin eğitim üzerine etkileri öğretmenler açısından anlaşılacak istendiğinden bu amaçla Erzurum ilinde farklı lise türlerinde görev yapan öğretmenlere anket uygulaması yapılmıştır. Bu yönüyle çalışma betimsel bir araştırmadır.

4.2. Evren/Örneklem

Araştırmada Avrupa Birliği eğitim programları kapsamında Erzurum ilinde farklı lise türlerinde görev yapan yurt dışına giden 21 ve yurt dışına gitmeyen 16 öğretmen olmak üzere toplamda 37 öğretmen ile anket uygulaması yapılmıştır. Yurt dışına giden ile gitmeyen öğretmenlerin küreselleşmenin eğitim üzerine yansımaları konusundaki görüşleri analiz edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada Öz Kılınç (2009)'un küreselleşmenin öğretmenler üzerindeki etkilerini ölçmeye yönelik hazırladığı doktora tezindeki sorulardan yola çıkılarak 24 adet soru oluşturulmuştur.

5. BÖLÜM: BULGULAR

5.1. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Görüşleri

Tablo 2. Çalışılan Kurum Türü

	N	%
Anadolu Lisesi	4	19,0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	17	81,0
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 4'ü Anadolu Lisesi, 17'si Mesleki Teknik Anadolu lisesi yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3. Branş

	N	%
Sayısal Bilimler	5	23,8
Sözel Bilimler	3	14,3
Güzel Sanatlar ve Meslek Dersleri	13	61,9
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 5'i sayısal bilimler, 3'ü sözel bilimler, 13'ü ise güzel sanatlar ve meslek dersleri branşına sahiptir.

Tablo 4. Cinsiyet

	N	%
Kadın	4	19,0
Erkek	17	81,0
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 4'ü kadın, 17'si erkektir.

Tablo 5. Yaş

	N	%
31-40	3	14,3
41-50	10	47,6
51 ve üzeri	8	38,1
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 3'ü 31-40, 10'u 41-50, 8'i ise 51 ve üzeri yaş aralığındadır.

Tablo 6. Kıdem

	N	%
11-20 yıl	7	33,3
21 yıl ve üzeri	14	66,7
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 7'si 11-20 yıl, 14'ü 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir.

Tablo 7. Mezuniyet Durumları

	N	%
Ön lisans	1	4,8
Lisans	15	71,4
Yüksek lisans	5	23,8
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 1'i ön lisans, 15'i lisans, 5'i yüksek lisans mezunudur.

Tablo 8. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum	16	76,2
Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum	2	9,5
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum	3	14,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 16'sı mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum, 2'si seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 3'ü hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 9. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Meslek dışı yayınlar okuyorum	9	42,9
Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum.	6	28,6
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	2	9,5
Akademik kariyer yapıyorum.	1	4,8
Toplam	18	85,7
Kayıp Veri	3	14,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 9'u meslek dışı yayınlar okuyorum, 6'sı Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum, 2'si Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i Akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 10. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum.	6	28,6
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	7	33,3
Toplam	13	61,9
Kayıp Veri	8	38,1
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 6'sı seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 7'si hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 11. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	6	28,6
Kayıp Veri	15	71,4
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 6'sı hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 12. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Gazete ve kitap okuyarak	16	76,2
Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak	1	4,8
Spor yaparak	2	9,5
Arkadaşlarla birlikte olarak	1	4,8
Branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak	1	4,8
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 16'sı gazete ve kitap okuyarak, 1'i sinema, tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 2'si spor yaparak, 1'i arkadaşlarla birlikte olarak, 1'i branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak yanıtını vermiştir.

Tablo 13. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak	8	38,1
Spor yaparak	5	23,8
Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak	2	9,5
Branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak	2	9,5
İnternette gezinerek	2	9,5
Toplam	19	90,5
Kayıp Veri	2	9,5
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 8'i Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 5'i spor yaparak, 2'si Kulüp, dernek, sendika vb.

etkinliklere katılarak, 2'si Branşımızda kendimi geliştirmeye çalışarak, 2'si İnternette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 14. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Spor yaparak	5	23,8
Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak	1	4,8
Kahvehaneye giderek	2	9,5
Arkadaşlarla birlikte olarak	3	14,3
Branşımızda kendimi geliştirmeye çalışarak	1	4,8
İnternette gezinerek	1	4,8
Total	13	61,9
Kayıp Veri	8	38,1
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 5'i spor yaparak, 1'i kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, 2'si kahvehaneye giderek, 3'ü arkadaşlarla birlikte olarak, 1'i branşımızda kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 15. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Arkadaşlarla birlikte olarak	5	23,8
Branşımızda kendimi geliştirmeye çalışarak	5	23,8
İnternette gezinerek	1	4,8
Total	11	52,4
Kayıp Veri	10	47,6
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 5'i arkadaşlarla birlikte olarak, 5'i branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 16. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Branşında kendimi geliştirmeye çalışarak	2	9,5
İnternette gezinerek	6	28,6
Total	8	38,1
Kayıp Veri	13	61,9
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 2'si branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 6'sı internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 17. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Branşınızla İlgili Yazıları Okuyacak Düzeyde Bir Yabancı Dil Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Evet	6	28,6
Hayır	15	71,4
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler branşınızla ilgili yazıları okuyacak düzeyde bir yabancı dil biliyor musunuz? sorusuna 6'sı evet, 15'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 18. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Herhangi Bir Eğitim Sendikasına Üye Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	20	95,2
Hayır	1	4,8
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin herhangi bir eğitim sendikasına üye misiniz? Sorusuna 20'si evet, 1'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 19. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Herhangi Bir Uluslararası Örgütlenme İçinde Yer Alıyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	3	14,3
Hayır	18	85,7
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin herhangi bir uluslararası örgütlenme içinde yer alıyor musunuz? Sorusuna 3'ü evet, 18'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 20. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Avrupa Birliği (AB)'nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanakları Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	13	61,9
Hayır	8	38,1
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler Avrupa Birliği (AB)'nin eğitim alanında sunduğu olanakları biliyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 8'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 21. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin AB'nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanaklardan Yararlanmak İster Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin tamamı AB'nin eğitim alanında sunduğu olanaklardan yararlanmak ister misiniz? Sorusuna 21 'i evet yanıtını vermiştir.

Tablo 22. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Şimdiye Kadar AB Eğitim Programları Çerçevesinde Yürütülen Projelerde Yer Aldınız mı? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	18	85,7
Hayır	3	14,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler yurt dışına giden öğretmenlerin şimdiye kadar AB eğitim programları çerçevesinde yürütülen projelerde yer aldınız mı? Sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 23. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Öğrencilerinizi Yurt Dışı Projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius Vb.) Yer Almaları İçin Teşvik Ediyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	18	85,7
Hayır	3	14,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler öğretmenlerin öğrencilerinizi yurt dışı projelerde (sokrates, erasmus, comenius vb.) yer almaları için teşvik ediyor musunuz? Sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 24. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin AB'ye Uyum Sürecine Yönelik Uygulamaların Türkiye'nin Küresel Dünyaya Entegre Olabilmesi İçin Bir Fırsat Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin tamamı yurt dışına giden öğretmenlerin AB'ye uyum sürecine yönelik uygulamaların Türkiye'nin küresel dünyaya entegre olabilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna evet yanıtını vermiştir.

Tablo 25. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küresel Bir Salgın Olan Covid -19'un Eğitime Getirdiği Yenilikleri/ Farklılıkları Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	12	57,1
Hayır	9	42,9
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler küresel bir salgın olan Covid -19'un eğitime getirdiği yenilikleri/ farklılıkları olumlu buluyor musunuz? Sorusuna 12'si evet, 9'u hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 26. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Bir Öğretmenin Aynı Anda Yüzlerce Öğrenciye Aynı Dersi Anlatmasını Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	5	23,8
Hayır	16	76,2
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler yurt dışına giden öğretmenlerin bir öğretmenin aynı anda yüzlerce öğrenciye aynı dersi anlatmasını olumlu buluyor musunuz? sorusuna 5’i evet, 16’sı hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 27. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Pandemi Koşullarında Verilen Uzaktan Eğitimlerde De Öğretmenlerin Aynı Kaynaktan Beslenmelerini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Olumlu	8	38,1
Olumsuz	13	61,9
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler pandemi koşullarında verilen uzaktan eğitimlerde de öğretmenlerin aynı kaynaktan beslenmelerini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 8’i olumlu, 13’ü olumsuz yanıtını vermiştir.

Tablo 28. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşmenin Etkisiyle Verilen Eğitimlerde Milletleri Millet Yapan Unsurların Ortadan Kalktığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	7	33,3
Hayır	14	66,7
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler küreselleşmenin etkisiyle verilen eğitimlerde milletleri millet yapan unsurların ortadan kalktığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 7'si evet, 14'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 29. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşmenin Ortak Değerlere Etkisini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Olumlu	14	66,7
Olumsuz	7	33,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler öğretmenlerin küreselleşmenin ortak değerlere etkisini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 14'ü olumlu, 7'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Tablo 30. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Covid -19 Salgını İle Birlikte Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Önem Kazanmakta Ve Bu Alandaki Etkinliklerin Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	18	85,7
Hayır	3	14,3
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin covid -19 salgını ile birlikte küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları önem kazanmakta ve bu alandaki etkinliklerin arttığını düşünüyor musunuz? sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 31. Yurt Dışına Giden Öğretmenlerin Küreselleşme Sürecinde Öğretmenlerin Rehberliğinde Öğrencilerin Derslerde Etkinliğini Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	13	61,9
Hayır	8	38,1
Toplam	21	100,0

Yurt dışına giden öğretmenler küreselleşme sürecinde öğretmenlerin rehberliğinde öğrencilerin derslerde etkinliğini arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 8'i hayır yanıtını vermiştir.

5.1. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Görüşleri

Tablo 32. Çalışılan Kurum Türü

	N	%
Anadolu Lisesi	6	37,5
İmam Hatip Lisesi	5	31,3
Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	5	31,3
Toplam	16	100,0

Yurtdışına gitmeyen öğretmenlerin 6'sı Anadolu lisesi, 5'i İmam Hatip Lisesi, 5'i Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde görev yapmaktadırlar.

Tablo 33. Branş

	N	%
Sayısal Bilimler	1	6,3
Sözel Bilimler	12	75,0
Yabancı Dil	1	6,3
Rehberlik	2	12,5
Total	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin branşı 1'i sayısal bilimler, 12'si sözel bilimler, 1'i yabancı dil, 2'si rehberliktir.

Tablo 34. Cinsiyet

	N	%
Kadın	3	18,8
Erkek	13	81,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 3'ü kadın, 13'ü erkektir.

Tablo 35. Yaş

	N	%
21-30	1	6,3
31-40	2	12,5
41-50	9	56,3
51 ve üzeri	4	25,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına giden öğretmenlerin 1'ü 21-30, 2'si 31-40, 9'u 41-50, 4'ü ise 51 ve üzeri yaş aralığındadır.

Tablo 36. Kıdem

	N	%
1-10 yıl	1	6,3
11-20 yıl	5	31,3
21 yıl ve üzeri	10	62,5
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i 1-10 yıl, 5'i 11-20 yıl, 10'u 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir.

Tablo 37. Mezuniyet Durumları

	N	%
Lisans	8	50,0
Yüksek lisans	8	50,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 8'i lisans, 8'i yüksek lisans mezunudur.

Tablo 38. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum	13	81,3
Meslek dışı yayınlar okuyorum	3	18,8
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 13'ü mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum, 3'ü Meslek dışı yayınlar okuyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 39. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Meslek dışı yayınlar okuyorum	8	50,0
Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum.	2	12,5
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	2	12,5
Akademik kariyer yapıyorum.	1	6,3
Toplam	13	81,3
Kayıp Veri	3	18,8
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 8'i meslek dışı yayınlar okuyorum, 2'si Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum, 2'si Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i Akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 40. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum.	4	25,0
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	3	18,8
Toplam	7	43,8
Kayıp Veri	9	56,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 4'ü seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 3'ü hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 41. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Kişisel Gelişiminizle İlgili Aşağıdaki Etkinliklerden Daha Çok Hangilerini Yapıyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar Sorusunun Devamı

	N	%
Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum.	2	12,5
Akademik kariyer yapıyorum.	1	6,3
Total	3	18,8
Kayıp Veri	13	81,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 2'si hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Tablo 42. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Gazete ve kitap okuyarak	14	87,5
Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak	1	6,3
Spor yaparak	1	6,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 14'ü gazete ve kitap okuyarak, 1'i sinema, tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 1'i spor yaparak yanıtını vermiştir.

Tablo 43. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak	4	25,0
Spor yaparak	3	18,8
Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak	1	6,3
Kahvehaneye giderek	2	12,5
Arkadaşlarla birlikte olarak	1	6,3
Branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak	2	12,5
İnternette gezinerek	1	6,3
Total	14	87,5
Kayıp Veri	2	12,5
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 4'ü Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 3'ü spor yaparak, 1'i Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, 2'si kahvehaneye giderek, 2'si Branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i İnternette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 44. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Spor yaparak	1	6,3
Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak	1	6,3
Arkadaşlarla birlikte olarak	5	31,3
Branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak	4	25,0
İnternette gezinerek	1	6,3
Total	12	75,0
Kayıp Veri	4	25,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i spor yaparak, 1'i kulüp, dernek, sendika vb. Etkinliklere katılarak, 5'i arkadaşlarla birlikte olarak, 4'ü branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 45. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak	1	6,3
Branşında kendimi geliştirmeye çalışarak	3	18,8
İnternette gezinerek	6	37,5
Total	10	62,5
Kayıp Veri	6	37,5
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, arkadaşlarla birlikte olarak, 3'ü branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 6'sı internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 46. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Boş Zamanlarınızı Genellikle Nasıl Değerlendiriyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtların Devamı

	N	%
Branşında kendimi geliştirmeye çalışarak	1	6,3
İnternette gezinerek	2	12,5
Total	3	18,8
Kayıp Veri	13	81,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 2'si internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Tablo 47. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Branşınızla İlgili Yazıları Okuyacak Düzeyde Bir Yabancı Dil Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	3	18,8
Hayır	13	81,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler branşınızla ilgili yazıları okuyacak düzeyde bir yabancı dil biliyor musunuz? sorusuna 3'ü evet, 13'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 48. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Herhangi Bir Eğitim Sendikasına Üye Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	15	93,8
Hayır	1	6,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin herhangi bir eğitim sendikasına üye misiniz? Sorusuna 15'i evet, 1'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 49. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Herhangi Bir Uluslararası Örgütlenme İçinde Yer Alıyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Hayır	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin herhangi bir uluslararası örgütlenme içinde yer alıyor musunuz? Sorusuna tamamı hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 50. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Avrupa Birliği (AB)'Nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanakları Biliyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	4	25,0
Hayır	12	75,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler Avrupa Birliği (AB)'nin eğitim alanında sunduğu olanakları biliyor musunuz? Sorusuna 4'ü evet, 12'si hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 51. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin AB'nin Eğitim Alanında Sunduğu Olanaklardan Yararlanmak İster Misiniz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	11	68,8
Hayır	5	31,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler AB'nin eğitim alanında sunduğu olanaklardan yararlanmak ister misiniz? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 52. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Şimdiye Kadar AB Eğitim Programları Çerçevesinde Yürütülen Projelerde Yer Aldınız mı? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	11	68,8
Hayır	5	31,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler yurt dışına giden öğretmenlerin şimdiye kadar ab eğitim programları çerçevesinde yürütülen projelerde yer aldınız mı? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 53. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Öğrencilerinizi Yurt Dışı Projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius Vb.) Yer Almaları İçin Teşvik Ediyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	6	37,5
Hayır	10	62,5
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler öğretmenlerin öğrencilerinizi yurt dışı projelerde (sokrates, erasmus, comenius vb.) yer almaları için teşvik ediyor musunuz? Sorusuna 6'sı evet, 10'u hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 54. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin AB'ye Uyum Sürecine Yönelik Uygulamaların Türkiye'nin Küresel Dünyaya Entegre Olabilmesi İçin Bir Fırsat Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	10	62,5
Hayır	6	37,5
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler yurt dışına giden öğretmenlerin AB'ye uyum sürecine yönelik uygulamaların Türkiye'nin küresel dünyaya entegre olabilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna 10'u evet, 6'su hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 55. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küresel Bir Salgın Olan Covid -19'un Eğitime Getirdiği Yenilikleri/ Farklılıkları Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	9	56,3
Hayır	7	43,8
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler küresel bir salgın olan Covid -19'un eğitime getirdiği yenilikleri/ farklılıkları olumlu buluyor musunuz? Sorusuna 9'u evet, 7'si hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 56. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Bir Öğretmenin Aynı Anda Yüzlerce Öğrenciye Aynı Dersi Anlatmasını Olumlu Buluyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	5	31,3
Hayır	11	68,8
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler yurt dışına giden öğretmenlerin bir öğretmenin aynı anda yüzlerce öğrenciye aynı dersi anlatmasını olumlu buluyor musunuz? sorusuna 5'i evet, 11'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 57. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Pandemi Koşullarında Verilen Uzaktan Eğitimlerde De Öğretmenlerin Aynı Kaynaktan Beslenmelerini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Olumlu	4	25,0
Olumsuz	12	75,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler pandemi koşullarında verilen uzaktan eğitimlerde de öğretmenlerin aynı kaynaktan beslenmelerini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 4'ü olumlu, 12'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Tablo 58. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşmenin Etkisiyle Verilen Eğitimlerde Milletleri Millet Yapan Unsurların Ortadan Kalktığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	11	68,8
Hayır	5	31,3
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler küreselleşmenin etkisiyle verilen eğitimlerde milletleri millet yapan unsurların ortadan kalktığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 59. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşmenin Ortak Değerlere Etkisini Nasıl Buluyorsunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Olumlu	4	25,0
Olumsuz	12	75,0
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler öğretmenlerin küreselleşmenin ortak değerlere etkisini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 4'ü olumlu, 12'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Tablo 60. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Covid -19 Salgını İle Birlikte Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Önem Kazanmakta Ve Bu Alandaki Etkinliklerin Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	13	81,2
Hayır	3	18,7
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin covid -19 salgını ile birlikte küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları önem kazanmakta ve bu alandaki etkinliklerin arttığını düşünüyor musunuz? sorusuna 13'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 61. Yurt Dışına Gitmeyen Öğretmenlerin Küreselleşme Sürecinde Öğretmenlerin Rehberliğinde Öğrencilerin Derslerde Etkinliğini Arttığını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	N	%
Evet	13	81,2
Hayır	3	18,7
Toplam	16	100,0

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler küreselleşme sürecinde öğretmenlerin rehberliğinde öğrencilerin derslerde etkinliğini arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 3'i hayır yanıtını vermiştir

SONUÇ

Bilindiği gibi eğitim çok eski bir insanlık mirası ve faaliyetidir. Yazılı tarihten bilindiği üzere insanın eğitimi, neredeyse tüm insanlığın ortak mirası gibidir. Farklı amaçları ve değerleri olmasına rağmen, insan eğitimi en basitinden en karmaşığa kadar değişen deneyimlerden geçmiştir. Her topluluk, taşıdığı ve taşımak istediği hemen hemen her değeri ve erdemi başta kendisi olmak üzere edinmiş ve sonraki nesillere aktarmak istemiştir. Bu yönüyle eğitim, toplumlar bağlamında kurucu ve devam ettirilmek istenen değerlerin taşınması ve derinleştirilmesi için toplumların önemli bir parçası olarak canlılığını sürdürmekte, ancak onu tamamlayan ve taşıyan olarak da değerlendirmek mümkündür. Eğitim, tüm tarihsel mirasının aksine, çok eski ve değerli bir araç olarak, kapsayıcılığı ve amacı açısından son iki yüzyıldır benzersizdir.

Sonuç olarak küreselleşme olarak adlandırılan yaşanan süreç, içinde yaşadığımız çağın tanımlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu olgunun varlığı ve tezahürleri kuşkusuz olumlu ya da olumsuz farklı değerlendirmelere tabidir ve gerçekliği konusunda çok fazla tereddüt yoktur. Bu süreç, öncelikle Batı merkezli ekonomik ilişkiler tarafından geliştirilen ve sağlanan değerlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Öyledir çünkü dünyadaki değerli kağıt paralardan hangilerinin rezerv para olarak kabul edildiğini görmek yeterlidir. Ancak bu sadece ekonomik ilişkilerle ortaya çıkan bir değerler dinamiği olarak görülmemektedir. Bu süreç aynı zamanda Batılı veya Batılılaşmış dünyanın etkileşimi ve iletişimi olarak da görülmelidir. Dolayısıyla dünyada yerel bir yer ve zamanda ortaya çıkan ve dünyanın diğer tüm yerel alanlarını etkisi altına alan bir sürecin adıdır. Çalışmada 21 tane yurtdışına giden öğretmen, 16 tane de yurtdışına gitmeyen öğretmenler ile anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan anket sonuçları aşağıdaki gibidir:

Yurt dışına giden öğretmenlerin 16'sı mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum, 2'si seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 3'ü hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 9'u meslek dışı yayınlar okuyorum, 6'sı Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum, 2'si Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i Akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 6'sı seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 7'si hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 13'ü mesleğim ve alanımla ilgili yenilikleri takip ediyorum, 3'ü Meslek dışı yayınlar okuyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 8'i meslek dışı yayınlar okuyorum, 2'si Seminer, Panel, Konferans vb etkinliklere katılıyorum, 2'si Hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i Akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 4'ü seminer, panel, konferans vb etkinliklere katılıyorum, 3'ü hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 2'si hizmet içi eğitim kurslarına katılıyorum, 1'i akademik kariyer yapıyorum yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 16'sı gazete ve kitap okuyarak, 1'i sinema, tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 2'si spor yaparak, 1'i arkadaşlarla birlikte olarak, 1'i branşımda kendimi geliştirmeye çalışarak yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 8'i Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 5'i spor yaparak, 2'si Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, 2'si Branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 2'si İnternette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 5'i spor yaparak, 1'i kulüp, dernek, sendika vb. Etkinliklere katılarak, 2'si kahvehaneye giderek, 3'ü arkadaşlarla birlikte olarak, 1'i branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 5'i arkadaşlarla birlikte olarak, 5'i branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin 2'si branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 6'sı internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 14'ü gazete ve kitap okuyarak, 1'i sinema, tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 1'i spor yaparak yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 4'ü Sinema, Tiyatro, konser vb etkinliklere katılarak, 3'ü spor yaparak, 1'i Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, 2'si kahvehaneye giderek, 2'si Branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i İnternette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i spor yaparak, 1'i kulüp, dernek, sendika vb. Etkinliklere katılarak, 5'i arkadaşlarla birlikte olarak, 4'ü branşımında kendimi geliştirmeye çalışarak, 1'i internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i Kulüp, dernek, sendika vb. etkinliklere katılarak, arkadaşlarla birlikte olarak, 3'ü branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 6'sı internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin 1'i branşında kendimi geliştirmeye çalışarak, 2'si internette gezinerek yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenler branşınızla ilgili yazıları okuyacak düzeyde bir yabancı dil biliyor musunuz? sorusuna 6'sı evet, 15'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler branşınızla ilgili yazıları okuyacak düzeyde bir yabancı dil biliyor musunuz? sorusuna 3'ü evet, 13'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin herhangi bir eğitim sendikasına üye misiniz? Sorusuna 20'si evet, 1'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin herhangi bir eğitim sendikasına üye misiniz? Sorusuna 15'i evet, 1'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin herhangi bir uluslararası örgütlenme içinde yer alıyor musunuz? Sorusuna 3'ü evet, 18'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin herhangi bir uluslararası örgütlenme içinde yer alıyor musunuz? Sorusuna tamamı hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenler Avrupa Birliği (AB)'nin eğitim alanında sunduğu olanakları biliyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 8'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler Avrupa Birliği (AB)'nin eğitim alanında sunduğu olanakları biliyor musunuz? Sorusuna 4'ü evet, 12'si hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin tamamı AB'nin eğitim alanında sunduğu olanaklardan yararlanmak ister misiniz? Sorusuna evet yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler AB'nin eğitim alanında sunduğu olanaklardan yararlanmak ister misiniz? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin şimdiye kadar AB eğitim programları çerçevesinde yürütülen projelerde yer aldınız mı? Sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin şimdiye kadar AB eğitim programları çerçevesinde yürütülen projelerde yer aldınız mı? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenler öğretmenlerin öğrencilerinizi yurt dışı projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius vb.) yer almaları için teşvik ediyor musunuz? Sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler öğretmenlerin öğrencilerinizi yurt dışı projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius vb.) yer almaları için teşvik ediyor musunuz? Sorusuna 6'sı evet, 10'u hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin tamamı AB'ye uyum sürecine yönelik uygulamaların Türkiye'nin küresel dünyaya entegre olabilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna evet yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler öğretmenlerin öğrencilerinizi yurt dışı projelerde (Sokrates, Erasmus, Comenius vb.) yer almaları için teşvik ediyor musunuz? Sorusuna 6'sı evet, 10'u hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin AB'ye uyum sürecine yönelik uygulamaların Türkiye'nin küresel dünyaya entegre olabilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna 10'u evet, 6'su hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin tamamı AB'ye uyum sürecine yönelik uygulamaların Türkiye'nin küresel dünyaya entegre olabilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna evet yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin küresel bir salgın olan Covid -19'un eğitime getirdiği yenilikleri/ farklılıkları olumlu buluyor musunuz? Sorusuna 12'si evet, 9'u hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler küresel bir salgın olan Covid -19'un eğitime getirdiği yenilikleri/ farklılıkları olumlu buluyor musunuz? Sorusuna 9'u evet, 7'si hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin bir öğretmenin aynı anda yüzlerce öğrenciye aynı dersi anlatmasını olumlu buluyor musunuz? sorusuna 5'i evet, 16'sı hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin bir öğretmenin aynı anda yüzlerce öğrenciye aynı dersi anlatmasını olumlu buluyor musunuz? sorusuna 5'i evet, 11'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin pandemi koşullarında verilen uzaktan eğitimlerde de öğretmenlerin aynı kaynaktan beslenmelerini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 8'i olumlu, 13'ü olumsuz yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin pandemi koşullarında verilen uzaktan eğitimlerde de öğretmenlerin aynı kaynaktan beslenmelerini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 4'ü olumlu, 12'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin küreselleşmenin etkisiyle verilen eğitimlerde milletleri millet yapan unsurların ortadan kalktığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 7'si evet, 14'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler; küreselleşmenin etkisiyle verilen eğitimlerde milletleri millet yapan unsurların ortadan kalktığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 11'i evet, 5'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin küreselleşmenin ortak değerlere etkisini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 14'ü olumlu, 7'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin küreselleşmenin ortak değerlere etkisini nasıl buluyorsunuz? Sorusuna 4'ü olumlu, 12'si olumsuz yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin Covid -19 salgını ile birlikte küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları önem kazanmakta ve bu alandaki etkinliklerin arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 18'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenlerin Covid -19 salgını ile birlikte küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları önem kazanmakta ve bu alandaki etkinliklerin arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 13'i evet, 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına giden öğretmenlerin küreselleşme sürecinde öğretmenlerin rehberliğinde öğrencilerin derslerde etkinliğini arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 8'i hayır yanıtını vermiştir.

Yurt dışına gitmeyen öğretmenler küreselleşme sürecinde öğretmenlerin rehberliğinde öğrencilerin derslerde etkinliğini arttığını düşünüyor musunuz? Sorusuna 13'ü evet, 3'i hayır yanıtını vermiştir.

KAYNAKÇA

- Acar, E., (2017). “Neoliberalizm ve Sosyal Refah Devleti Ekseninde Üçüncü Yol Yaklaşımı”. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 18/1, 248-263.
- Adıgüzel, M., (2011). Küreselleşme ve Sonuçları, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Akçay, R. C. (2003). Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi. Milli Eğitim Dergisi, 159.
- Akman, V., (1999). Gelecek Yüzyılın Gündemi: Yeni Oyunun Yeni Kuralları ve Globalleşen Sermayenin 21.Yüzyıl Planı, Rota Yayınları, İstanbul, 214
- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin meslek, evlilik ve geleceğe yönelik beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (7), 125 149.
- Alakoç, Z. (2003). Matematik öğretiminde teknolojik modern öğretim yaklaşımları.TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology,2(1), 43 49.
- Arsal, Z. (2004). Ülkemizi 21. Yüzyıla Hazırlayacak ve Kalkındıracak Öğretmen Tipinin Özellikleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1).
- Aslan, N., (2005). Dünya Ekonomisinde Gelişmeler: Küreselleşme, Ekin Yayınevi, Ankara.
- Aydemir, C. ve Kaya, M., (2007). Küreselleşme kavramı ve ekonomik yönü. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20), 260–282.
- Aydın, İ. (1999). Dünden Bugüne Öğretmenler (1965-2005). Eğitim Sen Yayınları Araştırma Dizisi 2. Ankara: Volkan Matbaacılık.

- Aydın, M.K., (2004). Sermayenin Küreselleşmesi, Sakarya Üniversitesi, ĞĞBF Yayını, Tartışma Metinleri, Mayıs 2004
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 61-82.
- Balkar, B. ve Özgan, H. (2010). Küreselleşmenin İlköğretim Kademesindeki Eğitim Sürecine Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 1-22.
- Balkır, C., (2010). Uluslararası Ekonomik Bütünleşme Kuram, Politika ve Uygulama AB ve Dünya, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Bayar, F. (2008). Küreselleşme ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, (32), 25-34.
- Boratav, K ve Akyüz, Y., (2002). Türkiye’de Finansa Krizin Oluşumu, İktisat İşletme Ve Finans Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 197, ss: 14 – 46.
- Boratav, K., (1997). “Ekonomi ve Küreselleşme”. Emperyalizmin Yeni Masalı Küreselleşme. ed. Işık Kansu. Ankara: İmge Kitabevi, 22-27
- Bozkurt, N., (2002). Ticaretin felsefesi, tarihçesi ve etikle olan sıkı bağına ilişkin bazı saptamalar. İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi.
- Bozkurt, V. (2000). Küreselleşme: Kavram-Gelişim ve Yaklaşımlar, Küreselleşmenin İnsani Yüzü (Der. Veysel Bozkurt), İstanbul: Alfa Yayınları.
- Calder, M. (2000). A Concern for Justice: Teaching Using A Global Perspective in The Classroom. Theory into Practice, 39(2), 81-87.
- Chou, P. I. ve Ting, H. J. (2016). How Closely Related are the National Curriculum and the Global Dimension? A Content analysis of the Global

- Dimension in Elementary School Textbooks in Taiwan. *Asia Pacific Education Review*, 17(3), 533-543.
- Cırık, İ. (2008). Çok Kültürlü Eğitim ve Yansımaları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal Of Education), 34, 27-40.
- Çalık, T. ve Sezgin F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66.
- Çelikten, M. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19), 207-237.
- Çımrın, F., Kökalan.(2009). “Küreselleşme, Neo-Liberalizm Ve Refah Devleti İlişkisi Üzerine” *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İlke) Güz*, 23, 195-202.
- Çınar, İ. (2009). Küreselleşme, eğitim ve gelecek. *Kuramsal Eğitimbilim*, 2(1), 14-30
- Çınar, İ. (2009). Küreselleşme, eğitim ve gelecek. *Kuramsal Eğitimbilim*, 2(1), 14-30.
- Dağlı, A. (2007). Küreselleşme Karşısında Türk Eğitim Sistemi. D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 9, 1-13
- Dicken , P. (2011). *Global Shift Mapping The Changing Contours Of The World Economy*. New York: The Guilford Press.
- DPT (2001) 8. Beş yıllık Kalkınma Planı Hayat Boyu veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2001. <<http://plan8.dpt.gov.tr/>> (Erişim:17.01.2007).
- DPT. (2000). Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

- Duran, B., (2018). “Kuruluşundan Bugüne AK Parti, Ekonomi” SETA Kitapları İstanbul.
- Durmaz, O., (2016), Neo-Liberal Sosyal Politika Rejiminin Tesisi ve AKP”. Çalışma ve Toplum 1 143-168.
- Elçin, A. B. (2012). Küreselleşmenin Tarihçesi. 03.18.2020, <http://www.merit-yymm.com/wp-content/uploads/2013/05/kuresellesme.pdf>. 1-17.
- Ercan, H. (2000). Açık Ekonomi, İstikrar Tedbirleri ve Sıcak Para: Türkiye, MPM Yayınları, Ankara, 92.
- Erkan, Ü., (2017). “Postmodern Çağda Postkolonyal Söylemin Olanakları: Kolonyalizm, Neokolonyalizm ve Postkolonyalizm”. Yüzyılın Sorunları ve Sosyoloji. ed. Fethi Nas. 85-129. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Ersoy, H. ve Ersoy, L., (2002). Küreselleşen Dünyada Bölgesel Oluşumlar ve Türkiye, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Esen, O., (1997). Finansal Piyasaların Küreselleşmesi ve Sermaye Kontrolleri, Ekonomik Yaklaşım, cilt:8, sayı:27
- Eser, E. (2014). Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 211-224.
- Gök, F. (2003). Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Ders Kitapları” Ders Kitaplarında İnsan Hakları: Tarama Sonuçları. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Gök, F. (2005). Eğitimin Özelleştirilmesi Neo liberalizmin Tahribatı: Türkiye’de Ekonomi, Toplum ve Cinsiyet, Der: Balkan, N., Savran, S., İstanbul: Metis Yayınları.
- Gömlüksiz, M. N. ve Kılınç, H. H. (2012). Küreselleşmenin eğitim programları üzerindeki etkisine ilişkin akademisyen görüşleri: Nitel bir çalışma.

- Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), 397-413
- Gömleksiz, M. N. ve Kılınç, H. H. (2012). Küreselleşmenin eğitim programları üzerindeki etkisine ilişkin akademisyen görüşleri: Nitel bir çalışma. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(17), 397-413.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve işçi gençliğin gelecek beklentileri ve kötümserlik iyimserlik düzeyleri. Kriz Dergisi, 6 (1), 55-65.
- Günsoy, B., (2006). Küreselleşmenin Ölçülmesinde Sistemik Yaklaşımlar; Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Kırılmaç Yayinevi, Ankara.
- Günüç, S., Odabaşı, H., ve Kuzu, A. (2013). 21. Yüzyıl Öğrenci Özelliklerinin Öğretmen Adayları Tarafından Tanımlanması: Bir Twitter Uygulaması. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9(4): 436-455.
- Gürsu, S. (2006). Eğitim penceresinden küreselleşme. Eğitim Dergisi, 12
- Hacıoğlu, F. (1990). 21. Yüzyıl İçin Öğretmen Eğitimi. Eğitim ve Bilim, 14(77).
- Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., ve Perraton, J. (1999). Global Transformations Politics Economics And Culture. Stanford University Press California.
- Hill, D. (2003). Global neo-liberalism, the deformation of education and resistance. Journal for Critical Education Policy Studies, 1(1), 2-50.
- İnal, K. (2010). Eğitimdeki neoliberal dil. Eleştirel Pedagoji Politik Eğitim Dergisi, 11, 28-32.
- Jacobs, J. C., van Luijk, S. J., Galindo-Garre, F., Muijtens, A. M., van der Vleuten, C. P., Croiset, G., & Scheele, F. (2014). Five Teacher Profiles

- in Student-Centred Curricula Based on Their Conceptions of Learning and Teaching. *BMC Medical Education*, 14(1): 220.
- Jan, H. (2017). Teacher of 21st Century: Characteristics and Development. *Research on Humanities and Social Sciences*, 7(9): 50-54.
- Karaçay, T. (2005). Yarının okulu için öğretmen. *Eğitimde Yüksek Öğretmen Okulları Deneyimi Sempozyumu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*. 23-25 Haziran 2005.
- Karadal, F., ve Türk, M., (2008). İşletmelerde Teknoloji Yönetiminin Geleceği. *Niğde Üniversitesi BF Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 59-71.
- Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 9-41.
- Karaman, K. (2010). Küreselleşme ve Eğitim. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 2(3), 131-144.
- Kazgan, G., (2015). Küreselleşme ve Ulus-Devlet Yeni Ekonomik Düzen, *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.
- Kazgan, G., (1993). İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi. *Remzi Kitabevi*, İstanbul.
- Keskin, N., E ve Demirci G., *KİGEM Özelleştirme Değerlendirmeleri No: 1. KİGEM yay.* Ankara: 2003.
- Keyman, E.F., (1999). *Radikal Demokrasi ve Türkiye* Ankara, Balam Yayınları, İstanbul.
- Kıvılcım, F., (2013). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-225.

- Kıyasoğlu, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğrenen ve öğreten becerileri (Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Kızıkan, O. ve Nacaroğlu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (İgs) ilişkin görüşleri.Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 9(2), 701-719.
- Kobalia, K., ve Garakanidze, E. (2010). The Professional Competencies of the 21st Century Teacher.Problems of Education in the 21st Century: 20, 104-108.
- Köse, Ö., (2003). Küreselleşme Sürecinde Devletin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü. Sayıştay Dergisi, 49(2), 2-50.
- Kurbanoglu, S. ve Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,21(21), 81-88.
- Mangram, J. ve Watson, A. (2011). Us and Them: Social Studies Teachers' Talk About Global Education. Journal of Social Studies Research, 35(1), 95-116.
- Mc Burnie (2002), Grant. (Çev. Haşim KOÇ, Gülçin Tunalı KOÇ). Küreselleşme, GATS ve Ulus-aşırı Eğitim Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. İstanbul: EDAM Yayını.
- Muhammad, Y., Masood, S. ve Anis, F. (2019). Global Identity, Curricular Reform and Pakistan Studies Textbooks: Understanding Teachers' Perceptions and Beliefs. Journal of Educational Sciences & Research, 6(1), 65-78.

- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. ve Özdiñler, A. R. (2018). Dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimi ve sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 1-21.
- Naisbitt, J., Aburdene, P., (1990). *Megatrends* çev. Erdal Güven. İstanbul: Form Yayınları.
- Oran, B., (2001). *Küreselleşme ve Azınlıklar*. Ankara: İmaj Yayınevi, 4. Basım.
- Özdemir, M. S. (2011). *Toplumsal Değişme ve Küreselleşme Bağlamında Eğitim ve Eğitim Programları: Kavramsal Bir Çözümleme*. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 85-110.
- Özkul, O., (2008). *Kültür ve Küreselleşme, Açılım Kitapevi*, İstanbul, 200.
- Öztürk, F. ve Günel, E. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Küresel Sistemler, Küresel Eğitim ve Çeşitlilik Kavramlarına İlişkin Algısı. *Elementary Education Online*, 15(1), 172-185.
- Prendergast, R., Stewart, F., (1995). *Piyasa Güçleri ve Küresel Kalkınma*. çev. İdil ESER. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Rennen, W. ve Martens, P. (2003). *The Globalisation Timeline. Integrated Assessment*, 4(3), 137-144.
- Rodrigue, J., (2007). *Transportation and Globalization. Encyclopedia of Globalization*. [https://people.hofstra.edu/jean-paul_rodrigue/downloads/Transportation and Globalization.pdf](https://people.hofstra.edu/jean-paul_rodrigue/downloads/Transportation%20and%20Globalization.pdf)
- Rosa, J., (2005). *Eğitimin Ticarileştirilmesi*, 4. Demokratik Eğitim Kurultayı, 2. Cilt.
- Ross, A. (1995), *Tuhaf Hava: Sınırlar Çağında Kültür, Bilim ve Teknoloji*. (Çev: Kamil Durand) İstanbul: Ayrıntı Yayınları

- Sarıoğlu, S., (2005). Küreselleşmenin Kentler Üzerindeki Etkileri; Dünya Kentleri ve İstanbul Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sayılan, F., (2004). Küresel Aktörler (DB ve GATS) ve Eğitimde Neo-Liberal Dönüşüm.
- Scheunpflug, A. ve Asbrand, B. (2006). Global Education and Education for Sustainability. *Environmental Education Research*, 12(1), 33-46.
- Senemoğlu, N. (2013). Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Yargı Yayınevi
- Senge, P.M. (1993). Beşinci disiplin.(Çev. A.İldeniz, A.Doğukan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sever, D., Baldan, B., Tuğlu, B., Kabaoğlu, K., ve Alagöz Hamzaj, Y. (2018). Küreselleşme Sürecinde Eğitim Alanında Atılan Adımlar: Türkiye ve Eğitimde Başarılı Ülke Örnekleri. *Elementary Education Online*, 17(3), 1583-1603.
- Snider, V. E. &Roehl, R. (2007). Teachers' beliefs about pedagogy and related issues.*Psychology in the Schools*,44(8), 873-886.
- Somuncu, A. (2020). Türkiye'de mesleki eğitim ve istihdam-hayaller beyaz olsa da gerçekler mavi yaka.*Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*,24(1), 177-194.
- Steger, M.B., (2013). Küreselleşme, Çev.:A. Ersoy, Dost Yayınevi, Ankara.
- Stiglitz, J E. (2002). Küreselleşme: Büyük Hayal Kırıklığı. çev. Arzu Taşçıoğlu ve Deniz Vural. İstanbul: Plan B Yayıncılık.

- Şen, H. Ş., ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1).
- Şen, A. Z. ve Nakiboğlu, C. (2014). 9. sınıf kimya, fizik, biyoloji ders kitaplarının bilimsel süreç becerileri açısından karşılaştırılması. Journal of Turkish Science Education, 11(4), 63-80.
- Şenkal, A., (1999). Sendikasız Endüstri İlişkileri. Ankara: Kamu-İş Eğitim Yayınları.
- Şimşek, O. (2016). W. I. Robinson'ın Tezi Üzerinden Küreselleşmeyi Okumak. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi (1), 24-55.
- Şişman, M. (2009). Öğretmen Yeterlilikleri: Modern Bir Söylem ve Retorik. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(3): 63-82.
- Taş, H.Y., (2018). Dördüncü Sanayi Devriminin (Endüstri 4.0) Çalışma Hayatına ve İstihdama Muhtemel Etkileri, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9(16), ss.3.
- Tekışık, H. (1995). “Atatürk’ün Öğretmenleri”. Çağdaş Eğitim Dergisi. Ankara: Tekışık Yayıncılık. 20(215): 1-3.
- Telli, S. G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(1), 25-34.
- Topgül, S. (2016). İş ve aile yaşamı dengesi (zliği)nin kadın çalışanlar üzerindeki etkileri. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(1), 217-231. DOI: 10.18657/yecbu.64152.

- Torun, İ., (2003). Endüstri Toplumunun Oluşmasında Etkili Olan İktisadi Ve Sina-İ Faktörler.
- Töremen, F. (2001). Öğrenen okul. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Tözüm, H. (2002), “Küreselleşme: Gerçek mi, Seçenek mi?” Doğu-Batı Düşünce Dergisi. Sayı 18. s. 147-167.
- Tutkun, Ö. F., ve Aksoyalp, Y. (2010). 21. Yüzyılda Öğretmen Yetiştirme Eğitim Programının Boyutları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (24): 361-371.
- Tye, K. A. (2003). Global Education as a World wide Movement. Phi Delta Kappan, 85(2), 165-168.
- UNDP. 2007/2008 Human Development Index. <http://78.136.31.142/en/statistics/> 30.04.2008. World Economic Forum. Global Competitiveness Index 2007-2008. <http://www.gcr.weforum.org/>
- Uras, M. ve Kunt, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinden Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılanmasını Umma Düzeyleri [Bildiri], XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi, 23-30 Eylül 2005, Denizli.
- Yarımsakal, G., (2019). “Küreselleşme, Reklamlar Ve Kültürel Emperyalizmin Etkileri” Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi Social Sciences Research Journal Banüsad, 2(1), 101 118
- Yavuzer, H. Demir, İ. Meşeci, F. ve Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi 2 (2), 93-103.
- Yeldan, E., (2002). Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi Bölüşüm Birikim ve Büyüme, İletişim Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.

- Yılmaz, M., (2013). “Küreselleşmenin Oluşumuna Zemin Hazırladığı Yeni Ekonomik Anlayış: Bilgi Ekonomisi”, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C.27, S.1, s. 143, 241
- Yurdabakan, İ. (2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim. Eurasian Journal of Educational Research, 6, 61-66.
- Yükçü, S. ve Atağan, G., (2011). Ortadoğu’da Zaman Tünelinde Ticaret. Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, (1), 86–109.
- Zengingönül, O., (2005). “Nedir Bu Küreselleşme? Kaçabilir miyiz?” Kullanabilir Miyiz? Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 1(1). 85-106.

ISBN: 978-625-367-924-8